

AGRO

MEDIA
Publicație Periodică a Federației Naționale
a Agricultorilor din Moldova "AGROinform"

Nr. 12 (56), 18 iulie 2009

inform

**Asocierea producătorilor
agricoli permite
atragerea de fonduri
pentru restabilirea**

**și extinderea
infrastructurii
de irigare**

pag. 6

Munca moldovencelor care au grijă de bătrâni în Italia ar putea fi legalizată

Autoritățile italiene își propun să legalizeze munca a sute de femei care au grijă de bătrâni sau care se ocupă de menaj în casele italienilor, inclusiv femei din Moldova. Proiectul se discută în Camera Deputaților și face parte dintr-un program anticriză. Dacă va fi susținut, femeile de serviciu ar putea începe să lucreze legal de la începutul lunii septembrie, transmite Info-Prim Neo.

Măsura se adresează tuturor familiilor care apelează ilegal la serviciile unei persoane, fie că este vorba de un muncitor italian, unul din statele UE sau din afara lor, precizează publicația Popolo della liberta' în pagina electronică.

Fiecare familie poate angaja legal la muncă nu mai mult de o femeie pentru menaj și două persoane care să îngrijească de bolnavi. Angajatorul va completa on-line un formular cu date despre muncitorul ce urmează să

fie legalizat, la care va anexa copia bonului de plată a taxei de legalizare, în valoare de 500 euro. Pentru italieni și alți cetățeni din UE este suficient să se facă transferul de 500 de euro la Institutul Național de Asigurare Socială din Italia. Cetățenii din afara statelor UE trebuie, mai întâi, să depună o cerere la oficiul de migrațiuni, pentru a obține permis de ședere. Poliția va verifica dacă nu există careva motive care să împiedice eliberarea permiselor de ședere. Dacă proiectul va fi susținut, persoanele care muncesc în casele din Italia vor beneficia de permis de ședere, vacanță și indemnizații, inclusiv în caz de concediere.

Nu pot fi legalizați muncitorii care s-au ales deja cu ordin de deportare, sau persoanele cu antecedente penale. Greu de spus în privința a câți oameni ar putea fi aplicată această măsură. Se vorbește despre o cifră care oscilează între 300 mii de persoane și 1 milion.

**Momente cheie de
implementare a
bunelor practici
de irigare**

pag. 8-9

**Moldova și Ucraina
sunt singurele țări din
CSI care nu au aprobat
programe
anricriză**

pag. 10

**Absolvenții liceelor
și școlilor de cultură
generală vor concura pentru
a se înscrie la facultate**

**Guvernul României a
acordat 2590 de locuri
în licee și universități
pentru tineri din
Republica Moldova**

pag. 14

Comerțul pus pe tapet

**Vlad
BERCU**

Agencia Națională pentru Protecția Concurenței (ANPC) a inițiat o investigație privind presupuse „practici neloiale” ale rețelelor de magazine (supermarketuri) față de producătorii locali.

ANPC afirmă într-un comunicat de presă că a fost sesizată de unii agenți economici pe faptul că anumite supermarketuri „refuză neîntemeiat să primească mărfuri de la producătorii autohtoni și favorizează comercializarea produselor de import”. În aceste condiții „sortimentul de mărfuri scade, iar consumatorii sunt lipsiți de dreptul la alegere și sunt nevoiți să caute mărfurile autohtone în magazi-

nele specializate ale producătorilor autohtoni”.

Investigația inițiată de ANPC este o acțiune frească și perfect legală a unei autorități chemate să vegheze mediul concurențial.

Până aici totul bine. Agenția anti-monopol este în drept să investigheze orice activitate ce nu se împacă cu legea concurenței. Este chiar obligată să dea curs sesizărilor ce vin din partea producătorilor locali. În același mod sau aproape în același mod ar proceda autoritățile respective din orice țară.

Însă, pun cap la cap comunicatul ANPC și înștiințările, emise de autoritățile altor state, și văd mai multe întrebări decât răspunsuri. În India, bunăoară, s-a anunțat că Ministerul Comerțului de la New Delhi a inițiat o investigație privind importurile de produse din oțel la prețuri de dumping din China, Indonezia, Iran, Japonia, Kazahstan, Malaiezia, România, Rusia, Africa de Sud, Arabia Saudita, Coreea de Sud, Tailanda, Turcia, Ucraina, Uniunea

Europeană, Taiwan și SUA. Ancheta a fost realizată la cererea marilor producători locali, respectiv Essar, JSW, Ispat și Jindal Stainless. Totul e clar, cine e investigat, cine e acuzatorul.

În comunicatul autohton, există doar o singură cunoscută certă, ANPC a inițiat o investigație privind presupuse „practici neloiale”. Și că ar fi vizate rețelele de magazine, care nu doresc să cumpere produse sau mărfuri de la producătorul autohton. Deși, iarăși nu e clar, care anume rețele nu se împacă cu legile concurenței. Că, de fapt, cu legea pieței, nu cred că sunt la cuțit, într-o economie de piață fiecare cumpără ce vrea, de unde vrea, la prețuri convenite cu vânzătorul. Piața dictează. Cine ar refuza o marfă după care consumatorul se dă în vânt? Doar un comerciant prost, care nu urmărește profitul, ci alte scopuri, care nu pot duce altundeva decât la faliment.

Dar cine este totuși cu musca pe căciulă? Metro Group? Fidesco? N1? Fourchette? Avem 30 de supermarketuri. Unii bănuiesc că e Metro. Alții scriu că o f vorba de cele 16 supermarketuri,

deținute de firme ucrainene, pe rafturile cărora sunt extrem de prezente mărfurile de producție ucraineană.

Care producători s-a plâns Agenției Naționale pentru Protecția Concurenței că nu i se cumpără produsele? Producătorul de ouă? Roșii? Sandale? Cel puțin ai ști dacă are produse sau mărfuri după care ar trebui să înfrunți rânduri, dar să le cumperi. Eu înțeleg, deși ar putea să greșesc, că acest producător are mărfuri deosebite, fără de care sortimentul în rețelele de magazine e mai sărac, astfel consumatorul este nevoit să cutreiere prin magazinele de firmă ca să le găsească (cine a constatat acest lucru, producătorul care este cu interesul sau un studiu de piață?).

Reiese, deci, că cineva este pus sub lupa antimonopol, pentru că cineva îl acuză pe primul cineva de „practici neloiale” și că mai există un al treilea cineva care bate pragurile magazinelor specializate ale celui de-al doilea cineva, care nu e primit în rețelele de magazine.

Una pare să fie comun între cele două înștiințări, investigația în India a fost inițiată după ce autoritățile au găsit „dovezi suficiente” de prejudiciere a industriei locale, iar în Moldova „au fost depistate semne că supermarketurile abuzează de puterea lor de cumpărare în relațiile cu producătorii autohtoni și alți furnizori de mărfuri”. Ce o mai f și acest „abuzează de puterea de cumpărare”? Și dacă este doar vorba de semne de încălcare a mediului concurențial, cum se explică că în titlu deja este dat verdictul de „practici neloiale aplicate de supermarketurile din Chișinău?”

Federația Agrigultorilor AGROinform prezintă prețurile zilnice angro la fructe și legume pe 5 piețe din Moldova

Prețuri la unele produse agricole colectate la 16 iulie 2009

Informația zilnică despre prețuri o puteți accesa pe www.agravista.md

Denumirea produsului	Piața agricolă Edineț			Piața angro Bălți			Piața angro Chișinău (Albișoara)			Piața agricolă Ungheni			Piața agricolă Cahul		
	Preț minim	Preț maxim	Preț mediu	Preț minim	Preț maxim	Preț mediu	Preț minim	Preț maxim	Preț mediu	Preț minim	Preț maxim	Preț mediu	Preț minim	Preț maxim	Preț mediu
Legume															
Ardei dulce	11.00	13.00	12.00	8.00	11.00	9.00	9.00	35.00	10.00	8.00	12.00	12.00	10.00	10.00	10.00
Cartofi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6.50	7.00	6.50	-	-	-
Cartofi timpurii	4.00	5.00	4.50	3.50	6.00	5.00	5.50	7.00	6.00	5.00	6.00	5.00	3.50	5.00	4.50
Castraveți	1.50	2.50	2.00	2.50	3.50	2.50	1.50	4.00	3.00	3.00	3.50	3.00	4.00	4.00	4.00
Ceapă albă	-	-	-	-	-	-	14.00	14.00	14.00	-	-	-	-	-	-
Ceapă galbenă	4.00	4.00	4.00	3.00	5.00	4.00	4.50	5.00	4.50	5.00	5.00	5.00	4.00	4.00	4.00
Ceapă roșie	-	-	-	-	-	-	16.00	16.00	16.00	-	-	-	-	-	-
Ceapă verde (cozi)	-	-	-	-	-	-	5.00	10.00	5.00	-	-	-	-	-	-
Ciuperci Păstrăv/Veșenca	-	-	-	-	-	-	16.00	16.00	16.00	-	-	-	-	-	-
Ciuperci Champignon	-	-	-	-	-	-	20.00	22.00	22.00	-	-	-	20.00	20.00	20.00
Dovlecei	2.00	2.00	2.00	1.50	2.00	1.50	1.50	2.00	2.00	2.00	2.00	2.00	2.50	2.50	2.50
Morcov	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8.00	8.00	8.00	-	-	-
Morcov timpuriu	4.00	6.00	4.00	7.00	9.00	8.00	4.50	6.50	5.50	-	-	-	7.00	7.00	7.00
Pătrunjel	-	-	-	-	-	-	25.00	30.00	25.00	-	-	-	-	-	-
Ridiche de lună	-	-	-	-	-	-	25.00	25.00	25.00	-	-	-	-	-	-
Roșii de seră	4.00	7.00	5.00	3.50	5.00	4.00	3.00	3.50	3.50	5.00	6.00	5.00	3.00	5.00	4.00
Salată	-	-	-	-	-	-	28.00	28.00	28.00	-	-	-	-	-	-
Sfeclă de masă	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Sfeclă de masă timpurie	4.00	4.00	4.00	2.00	2.50	2.00	1.50	2.00	2.00	-	-	-	2.50	2.50	2.50
Usturoi	-	-	-	12.00	12.00	12.00	12.00	14.00	13.00	15.00	15.00	15.00	15.00	15.00	15.00
Varză conopidă	-	-	-	5.00	7.00	5.00	2.00	3.00	3.00	-	-	-	-	-	-
Varză timpurie	2.00	2.50	2.00	2.00	3.00	2.50	2.50	2.80	2.50	3.00	3.00	2.50	2.80	3.00	2.80
Vinete	10.00	11.00	10.00	8.00	9.00	9.00	9.00	10.00	10.00	8.00	8.00	8.00	6.00	6.00	6.00
Fructe															
Caise	7.00	7.00	7.00	3.00	5.00	5.00	5.00	9.00	7.00	-	-	-	-	-	-
Cireșe	-	-	-	-	-	-	20.00	20.00	20.00	-	-	-	-	-	-
Coacăză neagră	-	-	-	-	-	-	17.00	19.00	18.00	-	-	-	-	-	-
Coacăză roșie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	35.00	35.00	35.00	-	-	-
Mere	-	-	-	6.00	6.00	6.00	4.00	17.00	7.00	-	-	-	-	-	-
Mere Golden	-	-	-	-	-	-	17.00	17.00	17.00	-	-	-	-	-	-
Pepene galben (zemos)	-	-	-	12.00	14.00	12.00	10.00	12.00	10.00	-	-	-	-	-	-
Pepene verde (harbuz)	4.00	5.00	4.00	3.50	4.50	4.00	4.50	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	4.00	4.00	4.00
Pere	-	-	-	-	-	-	10.00	10.00	10.00	-	-	-	12.00	12.00	12.00
Piersici	8.00	11.00	8.00	8.00	14.00	8.00	5.00	18.00	9.00	-	-	-	7.00	10.00	8.00
Struguri albi de masă	-	-	-	28.00	35.00	28.00	25.00	25.00	25.00	-	-	-	-	-	-
Struguri Kișmiș	-	-	-	-	-	-	25.00	25.00	25.00	-	-	-	-	-	-
Vișină	-	-	-	5.00	6.00	5.00	10.00	10.00	10.00	-	-	-	-	-	-

Ploile recente sunt benefice pentru culturile tehnice care sunt în floare

Campania de recoltare va fi tergiversată pentru câteva zile din cauza ploilor întregistrate în ultima săptămână, susțin experții de la Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare. În același timp, aceste ploi sunt benefice pentru culturi tehnice, ca porumbul, sfeclă de zahăr și floarea-soarelui.

În aceste context, ministrul Agriculturii, Anatolie Gorodenco, a declarat în cadrul ședinței Guvernului, că MAIA va revizui prognozele de recoltă la aceste culturi, în contextul precipitațiilor căzute recent.

Potrivit prognozelor actuale, pentru anul curent se așteaptă o recoltă de circa două tone de floarea-soarelui la hectar și de trei tone de porumb la hectar. Totodată, pentru anul curent se prognozează o recoltă totală de circa un milion de tone de culturi cerealiere de prima grupă.

Ardeii și vinetele de seră au umplut toate piețele din țară

Legumicultorii, proprietari de sere, au scos în toate piețele din țară roșii, ardei și vinete de producție autohtonă. Potrivit unui studiu de preț efectuat de Federația AGROinform în cinci piețe: din Chișinău, Bălți, Ungheni, Edineț și Ungheni, prețul legumelor diferă în dependență de calitate, mărime și piață. Astfel, ar-

deii autohtoni de seră se vând la un preț care variază între 13 și 18 lei/kg. În același timp, ardeii de import costă 38 de lei pentru un kilogram. Roșiile s-au ieftinit considerabil, în comparație cu luna trecută, și pot fi procurate la un preț de 5-10 lei/kg, în funcție de mărime, iar vinetele costă 10-15 lei/kg, în dependență de piață.

Pomușoarele cedează locul în piețe în favoarea caiselor și persicilor

Căpșunile, zmeura și cireșele, care au dispărut din piețele agricole angro din țară, au fost substituite de caise, piersici și pepeni verzi, care sunt actualmente foarte solicitate. În cele cinci piețe zonale monitorizate de specialiștii AGROinform se propune pepene verde de import, prețul acestuia variind între 4 și 7 lei pentru un kilogram. Totodată, în toate piețele pot fi găsiți piersici la preț agro de 8-13 lei/kg și caise, care sunt mai scumpe decăt piersicii - 8-14 lei/kg.

Criza creditelor întârzie creșterea

Vlad BERCU

Principala întrebare, de când a ajuns criza economică și la noi, este dacă băncile comerciale vor începe, în sfârșit, să susțină producătorii prin împrumuturi.

Până acum, cel puțin, răspunsul a fost "da", autoritățile din Republica Moldova reușind chiar să obțină o promisiune de la bănci că vor diminua dobânzile. Bancherii au declarat însă că ei vor fi disponibili să examineze oportunitățile ce vin din sectorul real al economiei „privind acordarea unor împrumuturi din resursele Băncii Naționale a Moldovei în conformitate cu regulile și procedurile existente astăzi în bănci”.

BNM a oferit băncilor 750 milioane de lei, la o rată a dobânzii de 9%, pentru a susține întreprinderile în perioada de criză, iar Guvernul a solicitat majorarea acestei sume.

Banca Națională nu a luat această decizie nu pentru că are mână largă, ci pentru că reducerea în continuare a creditării ar întârzia cu mult creșterea și ar duce la falimentarea multor companii,

în condițiile în care, pe de o parte, băncile nu sunt predispuse să ofere împrumuturi oricui, ele au devenit mai exigente, iar, pe de altă parte, sunt solicitări de creditare mai puține, companiile sunt foarte precaute. În plus rata dobânzii e mare.

În primele cinci luni ale acestui an împrumuturile în valută națională aproape că s-au înjumătățit, iar suma creditelor bancare per total oferite în luna mai reprezenta doar aproximativ 45 la sută din suma împrumuturilor oferite de bănci în decembrie anul trecut. După luna ianuarie, care este o excepție, când marea majoritate se află în sărbători și se gândește mai puțin la afaceri, creditul în lei a scăzut de la lună la lună, de la o cifră de 803.2 mln de lei în februarie la 446.5 mln lei, în luna mai, iar rata dobânzii a oscilat în jurul cifrei de 22%, însă în ultimele trei luni a coborât totuși cu un punct procentual.

„Avem bani, dar nu avem cui le acorda”, îmi spunea zilele trecute un bancher. Aceasta-i realitatea crudă, întreprinderile nu dau năvală în bănci după împrumuturi. Nu pentru că nu ar avea nevoie. Multe dintre ele se confruntă cu probleme de lichiditate. Într-un cuvânt nu au bani. Dar nici nu pot solicita credite pentru că exigențele băncilor față de gaj și față de calitatea proiectelor a crescut, iar domeniile din care vin aceste întreprinderi după declanșarea crizei au intrat într-o zonă de risc financiar sporit. Ca, de exemplu, construcțiile, industria ușoară, industria vinicolă, care suferă mult din cauza scăderii cererii, atât pe piața internă, cât și pe piața externă. Chiar și acei care în trecut au luat împrumuturi și au istorii de credit bune, acum nu le pot obține, pentru că bilanțul contabil nu le permite.

„Avem bani, dar nu avem cui le acorda”, spun bancherii

”

...exigențele băncilor față de gaj și față de calitatea proiectelor a crescut, iar domeniile din care vin aceste întreprinderi după declanșarea crizei au intrat într-o zonă de risc financiar sporit...

Recent, s-a pronunțat sentința privind falimentarea companiei Acorex Wine Holding, una dintre cele mai vizibile de pe piață, iar specialiștii din domeniu afirmă că, după ultimele date, acum 50 de fabrici de vin, adică aproape o treime din numărul total, se află ori în procedură de faliment, ori au depus bilanțul pentru a fi vândute. Este doar un exemplu despre care la noi se vorbește puțin, cum de altfel și despre criza economică în general.

Doar construcțiile și problemele cu care se confruntă au fost poate mai mult decât alte domenii în atenția opiniei publice. Însă nu înseamnă deloc că economia nu este afectată.

Pot spera întreprinderile din aceste domenii la un împrumut? Își pot permite ele să-și asume noi angajamente financiare la o dobândă pe care nu o pot suporta, iar restanțele la credite cresc? Există certitudinea că mâine cererea de piață va crește și astfel producătorul va

fi stimulat să fabrice mai mult? Este vorba nu numai despre producția industrială, dar și cea agricolă.

Vor reduce băncile dobânzile la credite? În ultimele cinci luni rata dobânzii la depozitele în lei s-a redus de la 20.69% la 16.04%, în timp ce împrumuturile s-au ieftinit cu doar un punct procentual. Craca de sub creditul ieftin a fost tăiată în anul trecut, când băncile au fost extrem de darnice și au oferit dobânzi mari la depozite, astfel

Specialiștii din domeniul vinificației afirmă:

după ultimele date, acum 50 de fabrici de vin, adică aproape o treime din numărul total, se află ori în procedură de faliment, ori au depus bilanțul pentru a fi vândute

că astăzi au în portofoliu bani scumpi, acumulați atunci. Sunt bani pe care chiar să vrea nu-i poate oferi la o dobândă mică.

Una din caracteristicile defintorii ale crizei este imprevizibilitatea, iar una din manifestările acesteia este volatilitatea din piețele financiare. Din păcate, Republica Moldova nu știe să funcționeze într-un astfel de climat. Rata dobânzii care crește la un moment, poate să-ți aducă pierderi mâine.

Fără o dezmoțire a creditării însă creșterea economică, la care se prognozează că vom reveni în 2010, ar putea să întârzie.

Asocierea producătorilor agricoli permite atragerea de fonduri pentru restabilirea și extinderea infrastructurii de irigare

La momentul actual, în Republica Moldova ia amploare procesul de reabilitare și extindere a sistemelor de irigare, precum și a suprafețelor de teren agricol irigate. Pentru acest proces sunt utilizate fonduri bugetare, resurse proprii ale agenților economici, precum și sunt atrase fonduri din partea finanțatorilor externi. În particular, cu Corporația americană Provocările Mileniului se negociază acordarea unei asistențe în mărime de 500 mln USD, dintre care o parte este destinată anume reabilitării sistemelor de irigare.

În aceste condiții, un alt proces care necesită atenție maximă este utilizarea rațională a resurselor de apă disponibile și eficientizarea acestui proces. O soluție pentru gestionarea sistemelor de irigare și a resurselor de apă este asocierea producătorilor.

Actualmente, în țară funcționează 32 Asociații ale Utilizatorilor de Apă în scopuri de irigare. Acestea și-au demonstrat eficiența prin diminuarea costurilor de irigare pentru fiecare membru al Asociației, o eficiență sporită în gestionarea instalațiilor de irigare, atragerea fondurilor pentru reparații și extindere a sistemelor existente.

Procesul de asociere este în continuă dezvoltare, tot mai mulți producători agricoli conștientizând beneficiile utilizării în comun a apei pentru irigare.

Asocierea este și una din condiții pe care o înaintează finanțatorii care și-au anunțat disponibilitatea de a finanța reabilitarea unor sisteme de irigare.

Anume din acest motiv, Proiectul de Dezvoltare a Business-ului Agricol (PDBA), în parteneriat cu Agenția Apele-Moldovei și Federația Națională a Agricultorilor din Moldova AGROinform, a organizat un ciclu de seminare pentru producători agricoli, la care a explicat avantajele asocierii. Cel de-al 15-lea seminar a avut loc la Coșnița și a reunit beneficiarii sistemului de irigare Coșnița, obiectiv inclus în lista sistemelor ce urmează a fi reabilitate prioritar. Sistemul de irigare Coșnița permite irigarea a 2800 de hectare.

Ivan Cucenic, șef de direcție la Apele-Moldovei, a informat audiența că, pentru reabilitarea sistemului de irigare Coșnița sunt promise 5,5 mln USD din fondurile Corporației Provocările Mileniului. Ulterior, după reabilitarea întregului sistem, acesta urmează a fi transmis în gestiune unei Asociații a Utilizatorilor de Apă.

Iurie Hurmuzachi, vicedirector al AGROinform, a explicat producătorilor că există mai multe forme juridico-organizatorice de creare a unei Asociații, de la Asociație Obștească, până la Cooperativă și Societate Comercială. Fiecare formă prezintă avantaje și dezavantaje și ur-

O soluție pentru gestionarea sistemelor de irigare și a resurselor de apă este asocierea producătorilor

mează a fi selectată cea mai potrivită, pentru fiecare caz în parte.

La finalul întrunirii, a fost creat un grup de inițiativă, compus din beneficiarii sistemului de irigare Coșnița, care va pregăti crearea Asociației Utilizatorilor de Apă. Acest grup va beneficia de asistență tehnică în procesul de pregătire a pachetului de documente și de înregistrare a viitoarei Asociații din partea AGROinform.

Potrivit lui Aurel Overcenco, expert al PDBA,

în Moldova există aproximativ 80 sisteme de irigare centralizată. Cel mai mic asigură irigarea 140 de hectare (Colicăuți, Briceni), iar cel mai mare acoperă 11 mii hectare (Puhăceni, Anenii Noi). Aceste sisteme sunt eligibile pentru finanțare din fondurile străine, destinate restabilirii și extinderii sistemelor de irigare. Iar asocierea utilizatorilor de apă în scopuri de irigare este un proces firesc, deoarece finanțatorii preferă să concluzioneze cu o singură structură, decât cu un număr mare de producători.

Peste 100 de agenci economici au plantat vic de vie în anul curent

Agentia agroindustrială Moldova-Vin deține actele a 114 agenți economici care au plantat în anul curent 2 mii ha de viță de vie, notează portalul vinmoldova.md.

Potrivit sursei menționate, reprezentantul Agenției agroindustriale Moldova-Vin, Valeriu Cebotari, a declarat că din suprafața totală a plantațiilor, aproximativ 1,5 mii ha au fost plantate primăvara, iar restul – vara. Noile plantații de viță de vie au fost sădite în raioanele Cahul, Cimișlia, Cantemir și Ialoveni. În anul curent viticultorii au preferat să

planteze struguri de masă. Conform lui Cebotari, după ce plantațiile vor fi controlate de specialiști, agenții economici vor beneficia de subvenții din partea statului. Pentru un ha de struguri de masă vor fi alocate 35 mii lei, iar pentru soiurile tehnice – 25 mii lei. În I trimestru al anului curent, viticultorii care au plantat struguri în anul 2008, au beneficiat de 50 mln lei, alocați din fondul de subvenționare a vinificației.

Plantarea viței de vie se desfășoară cadrul „Programului de restabilire și dezvoltare a viticulturii și vinificației în anii 2002-2020”.

Producătorii de lapte cer majorarea prețului de achiziție pentru lapte

Producătorii de lapte au solicitat Ministerului Agriculturii și procesatorilor revizuirea și majorarea prețurilor de achiziție a laptelui, care, la moment, se achiziționează la preț de 1,7 - 1,8 lei/kg.

În cadrul ședinței Consiliului pe filiera de produs "Bovine, lapte și carne de bovine, piei și produse procesate", aceștia ai mai cerut majorarea sumelor pentru subvenționarea creșterii bovinelor de lapte, precum și modificarea unor stipulări din Regulamentul privind subvenționarea producătorilor agricoli la capitolul procurării bovinelor de prăsilă.

La rândul lor, procesatorii de lapte consideră că situația dificilă din sector poate fi deblocată prin reglementarea importului de brânzeturi, unt și lapte-praf, care impun produselor autohtone o concurență neloială la prețurile de livrare în rețeaua de comerț.

Pe parcursul ultimelor 6 luni au diminuat volumele de materie primă achiziționată (cu 25 la sută), s-au majorat stocurile de lactate (brânzeturi, unt, lapte-praf) în sumă de 69,2 mln lei, drept re-

zultat al reducerii vânzărilor atât pe piața internă, cât și la export (cu 35 - 40 la sută) față de perioada analogică a anului 2008.

Pentru stoparea declinului pieței interne a laptelui, dezvoltarea dinamică a sectoarelor de pro-

ducere și procesare, membrii Consiliului consideră necesar transpunerea în practică a măsurilor, ce vizează: aplicarea unei taxe speciale la importul cașcavalurilor, brânzeturilor grase și laptelui-praf, modificând Legea cu privire la tariful vamal nr. 1380 din noiembrie 1997, precum și reglementarea necondiționată a importului tuturor produselor lactate, inclusiv a untului, brânzeturilor, laptelui-praf, contracararea importului ilicit al produselor lactate și al falsificării acestora prin

preambalare cu utilizarea logotipelor întreprinderilor autohtone, precum și testarea obligatorie a fiecărui lot de produse lactate importate la parametrii aditivi alimentari (gustative, coloranți, stabilizatori, fermenți, etc.).

Conducerea Ministerului, a Consiliului pe filiera de produs au asigurat asistența că, absolut toate sugestiile și aspectele constructive expuse pe parcursul întrunirii vor fi formulate și prezentate Guvernului spre examinare.

Moldova planifică să sporească exporturile de fructe și legume în Balarus

R. Moldova este dispusă să majoreze până la 50 mii tone volumul exportului de fructe și legume în Balarus. În anul trecut livrările de producție pomilegumicolă pe piața belarusă au constituit 25 mii tone, a specificat Anatolie Spivacenco, viceministru al Agriculturii și Industriei Alimentare.

Potrivit oficialului, reprezentanți a 50 de agenți economici din Moldova s-au familiarizat în cadrul unei recente vizite în Republica Belarus cu cerințele impuse de partea belarusă la importul de fructe și legume. Spivacenco a spus că piața din Belarus este deschisă pentru importul de fructe și legume moldovenești, însă pentru menținerea acestora producătorii autohtoni trebuie să promoveze o politică optimă a prețurilor și să asigure o calitate sporită a producției.

În anul curent în R. Moldova se prognozează o recoltă globală de circa 400 mii tone de fructe și 400 mii tone de legume, dintre care circa 235 mii tone sînt preconizate drept materie primă pentru întreprinderile de prelucrare din republică.

Date de la Ministerul Agriculturii arată că în patru luni ale anului curent în R. Belarus a fost exportată producție agroalimentară moldovenească în valoare de cca 24,7 mln dolari SUA, fiind într-o ușoară descreștere în raport cu aceeași perioadă a anului trecut.

Proiectul de consolidare a terenurilor în 40 de sate a demarat oficial

În 40 de sate din 21 de raioane ale republicii, va fi implementat, pe parcursul unui an, un proiect de reparcelare a terenurilor agricole. Proiectul are drept scop îmbunătățirea structurii, dar și a calității parcelelor agricole și va fi finanțat de Banca Mondială și Agenția Suedeză pentru Cooperare și Dezvoltare /SIDA/.

Funcționari ai celor 40 de primării au semnat la Chișinău acorduri de inițiere a proiectului cu Agenția Națională de Dezvoltare Rurală /ACSA/, care se va ocupa de implementarea acestuia.

La seminarul de lansare, Dumitru Șevcenco, coordonator de proiect, a menționat că, pe lângă sarcinile nemijlocite, proiectul își propune și utilizarea mai rațională a pământului și sporirea ma-

agementului agrar. Procesul de reparcelare este unul benevol, iar costurile tranzacțiilor respective vor fi acoperite din resursele proiectului. În acest scop, este prevăzută alocarea în medie a cite 60 mii de lei /circa 3800 de euro/ pentru fiecare localitate.

Proiectul va fi implementat până la 30 iunie 2010 și prevede crearea în această perioadă a 8 centre regionale de consultanță.

Ion Perju, viceministru al Agriculturii și Industriei Alimentare, prezent la eveniment, a precizat că instituția va oferi tot sprijinul pentru realizarea cu succes a acestui proiect, iar practica obținută pe această perioadă urmează a fi realizată și în continuare în acest domeniu.

Proiectul lansat la Chișinău este o continuare a unui proiect pilot de reparcelare a terenurilor agricole în 6 localități, realizat acum doi ani cu suportul Băncii Mondiale. În cadrul acestuia, numărul de parcele s-a redus de la 7200 pînă la circa 5500 de unități.

Complexul agroindustrial va rămâne un sector economic de bază, susține ministrul Agriculturii

Complexul agroindustrial va rămâne un sector de bază al economiei naționale, chiar și în contextul crizei economice, a declarat ministrul Agriculturii și Industriei Alimentare, Anatolie Gorodenco, în cadrul unei conferințe de presă, luni, 13 iulie.

Potrivit ministrului, acest fapt este demonstrat prin faptul că în anul 2008 ponderea exportului de produse agroalimentare a constituit 50 la sută din totalul de exporturi ale Republicii Moldova.

„Dacă în anii 2001-2002 subvențiile statului constituiau pînă la 20 mln lei, atunci în 2007-2008 acestea s-au cifrat la 750 mln USD. Astfel, în prezent un raion, cum ar fi Orhei sau Anenii Noi, beneficiază de subvenții cîte în 2001 erau alocate pen-

tru toată republica”, a declarat Gorodenco.

Ministrul a menționat că una din prioritățile de bază ale complexului agroindustrial este stimularea investițiilor, în special în ceea ce privește plantarea noilor livezi. „În ultimii ani s-au plantat circa 20 mii ha și în prezent avem pe rod 95 mii ha de livezi. Anual plantăm pînă la 6 mii ha. Și în anul curent, chiar și în contextul crizei, avem plantate deja 2 mii de ha”, a explicat Anatolie Gorodenco.

De asemenea, oficialul a specificat că în prezent în Republica Moldova sunt plantate 7 mii ha de plantații de nuci. „În acest sens, ministerul împreună cu guvernul și-a propus să majoreze aceste plantații pînă la 25 mii ha, reieșind și din cantitățile de nuci exportate”, a remarcat sursa menționată.

Potrivit ultimelor prognoze ale MAIA, recolta de fructe în anul curent va constitui 420 mii tone, cea de legume – 400 mii tone.

În condițiile ofertei generoase

Castraveții continuă să se ieftinească, în timp ce roșiile rămân scumpe

Monitorizare a pieței angro de legume și fructe din Moldova efectuată în luna iunie 2009 de către experții Federației Naționale a Agricultorilor din Moldova AGROinform

Începând cu lunile mai-iunie consumul intern de legume în stare proaspătă se intensifică. Roșiile și castraveții sunt în top și înregistrează cele mai mari ritmuri de creștere a consumului în această perioadă. Perioada de referință se caracterizează și printr-o intensificare a ofertei pentru aceste produse. Apariția pe piață a mai multor producători de castraveți a determinat o micșorare substanțială a prețurilor acestora. Situație contrară se creează în cazul roșiilor. Cu toate că pe piețe au apărut producătorii autohtoni și importurile puțin au descrescut, prețurile se mențin la un nivel înalt.

Castraveți și roșii

Castraveții au fost expuși în vânzare pe toate piețele analizate, pe parcursul întregii perioade de referință, producție în mare parte autohtonă din nordul și centrul republicii, de calitate înaltă. Preponderent castraveții sunt comercializați în lăzi de carton a câte 18 -19 kg.

Tabelul 1. Evoluția prețurilor medii la castraveți în iunie 2009								
Piața	Preț mediu angro, lei/kg							Abatere, % iun./ mai iun.2009/ iun.2008
	04.06.09	11.06.09	18.06.09	25.06.09	mai. 2009	iun. 2009		
Bălți	8,00	6,00	7,00	2,00	13,00	5,75	-55,77	-31,55
Cahul	10,00	6,00	7,00	3,00	13,70	6,50	-52,55	-18,75
Chișinău Albișoara	9,00	4,50	8,50	5,00	13,80	6,75	-51,09	-20,59
Edineț	6,00	4,00	8,00	2,00	15,00	6,00	-60,00	4,35
Ungheni	12,00	5,00	9,00	4,00	16,80	7,50	-55,36	

Comparativ cu luna mai, prețurile medii au înregistrat o scădere substanțială, totalmente datorită ofertei foarte mari. Față de aceeași perioadă a anului trecut, castraveții s-au ieftinit considerabil pe majoritatea piețelor monitorizate, cu oână la 31,55%. Doar pe piața angro din Ungheni prețurile au avut aceeași valoare ca și în perioada similară a anului trecut. În perioada de referință, cel mai mic preț a fost înregistrat pe data de 25 iunie, la Edineț (2,00 lei/kg). Cele mai mari prețuri au fost înregistrate la începutul lunii, când oferta de legume a fost mai mică. Roșiile au fost comercializate pe toate piețele analizate pe parcursul întregii perioade de referință. Pe piețele din țară domină producția autohtonă, însă importurile s-au redus nesemnificativ, deoarece producția străină este comercializată de obicei la un preț mai mic cu 2-3 lei/kg decât cea autohtonă.

Față de luna mai, prețurile au descrescut, în medie, cu 17% (3-4 lei), motivul principal fiind apariția micilor producători (majoritatea fiind din Dubăsarii Vechi), care și au influențat stabilirea prețului.

Tabelul 2. Evoluția prețurilor medii la roșii în iunie 2009								
Piața	Preț mediu angro, lei/kg						Abatere, %	
	04.06.09	11.06.09	18.06.09	25.06.09	mai. 2009	iun. 2009	iun./ mai	iun.2009/ iun.2008
Bălți	13,00	12,50	16,00	12,50	16,30	13,50	-17,18	-9,21
Cahul	14,00	12,00	16,00	13,00	17,50	13,75	-21,40	-17,91
Chișinău Albișoara	14,00	12,00	15,00	13,00	16,40	13,50	-17,70	
Edineț	15,00	13,00	18,00	13,00	17,00	14,75	-13,20	15,69
Ungheni	18,00	18,00	20,00	16,00	18,00	18,00		35,85

Cel mai mic preț de comercializare în luna precedentă a fost înregistrat la 25 iunie, pe piața agricolă din Chișinău (11,00 lei/kg), pentru roșiile de import. Cele mai scumpe roșii au fost atestate la piața angro din Ungheni și Bălți (20,00 lei/kg) la începutul lunii iunie, când oferta era încă mică. Comparativ cu luna mai, prețurile au fost în creștere pe majoritatea piețelor, dat fiind faptul că ofertele au crescut, au apărut producătorii autohtoni, iar producția din Turcia poate face concurență doar prin diminuarea prețurilor.

În aceeași perioadă a anului trecut, prețurile înregistrate de colectori pe unele piețe indică o valoare mai mare comparativ cu iunie curent, fapt ce poate fi explicat prin capacitatea de cumpărare a consumatorilor, care în perioada de criză este în descreștere. În același timp, pe unele piețe prețul din anul curent indică o valoare mai mare, care potrivit operatorilor de piață poate fi explicat prin faptul, că producătorii autohtoni în anul curent au expus roșiile în comercializare cu o întârziere de 5-7 zile. Pe piața angro din Chișinău prețurile au rămas la același nivel.

Pentru perioada imediat următoare se prevede o creștere a ofertelor de roșii și castraveți, deoarece produsele de câmp vor ocupa nișa de sezon. Prețurile vor fi în descreștere, proces care va continua pe o perioadă mai mare.

Ardei dulci și vânăță

În luna iunie, potrivit studiilor efectuate de experții AGROinform, pe piețele angro din țară au predominat ardeii dulci și vinetele de import. Producția autohtonă a ocupat un segment de piață foarte mic. Cele mai mari cantități de ardei dulci au fost expuse spre comercializare pe piețele din Chișinău și Bălți. Comparativ cu luna mai, cantitățile de ardei au crescut, însă cererea consumatorului față de acest produs rămâne moderată, deoarece prețurile sunt încă destul de mari.

În perioada analizată, cea mai ieftină piață pentru acest produs a fost cea din Bălți, datorită ofertei producătorilor autohtoni. Potrivit cumpărătorilor, ardeiul dulce autohton este mai apreciat datorită calităților gustative și a prețurilor mai acceptabile. Totuși, cerința față de ardeii de import, care are un aspect comercial mai atractiv, este încă mare. Prețul maxim (36,00 lei/kg) și minim (17,00 lei/kg) din în această perioadă a fost înregistrat la piața din Bălți. Prețul mediu de comercializare a acestui produs a oscilat între 17,00 și 27,00 lei/kg. Cea mai mare oscilație în evoluția prețului ardeiului dulce pe parcursul lunii a fost înregistrată la Bălți.

Tabelul 3. Evoluția prețurilor medii la ardeii dulci în luna iunie 2009								
Piața	Preț mediu angro, lei/kg							Abatere, %
	04.06.09	11.06.09	18.06.09	25.06.09	mai. 2009	iun. 2009		
							iun./ mai	iun.2009/ iun.2008
Bălți	n/a	22,00	27,00	17,00	40,80	22,00	-46,08	-50,30
Cahul	n/a	n/a	n/a	25,00	40,00	25,00	-37,50	-6,20
Chișinău Albișoara	25	25,00	26,00	25,00	35,80	25,30	-29,33	-48,10
Edineț	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
Ungheni	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a

Comparativ cu luna precedentă prețul mediu la ardeii dulci a suferit schimbări esențiale, înregistrând descreșteri pe toate piețele.

Față de perioada similară a anului trecut, prețurile, de asemenea, s-au micșorat esențial, ieftinirea variind în limitele 6,2%-50,3%. Această micșorare a prețurilor se datorează în mare măsură crizei economice, care a afectat puterea de cumpărare a populației.

Tabelul 4. Evoluția prețurilor medii la vinete în iunie 2009								
Piața	Preț mediu angro, lei/kg							Abatere, % iun./ mai iun.2009/ iun.2008
	04.06.09	11.06.09	18.06.09	25.06.09	mai. 2009	iun. 2009		
Bălți	n/a	n/a	35,00	25,00	n/a	30,00	n/a	
Cahul	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
Chișinău Albișoara	25,00	28,00	0,00	20,00	26,00	24,30	-6,53	-17,40
Edineț	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
Ungheni	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a

Vinetele au fost comercializate angro doar pe piețele din Chișinău și Bălți. Producția este de import, din România și Turcia. Producătorii autohtoni încă nu au fost prezenți pe piețele angro, ei și-au expus producția în cantități mici doar în vânzarea cu amănuntul. Prețul maxim (35,00 lei/kg) a fost înregistrat la Bălți, iar cel minim la piața din Chișinău (20,00 lei/kg). Vănetele au fost comercializate în cantități mici, calitatea produsului însă a fost înaltă. Potrivit experților AGROinform, producătorii autohtoni vor apărea pe piața angro în luna iulie.

Pe piața din Chișinău, prețul la vinete a înregistrat o scădere cu 6,4% comparativ cu luna mai 2009, iar în comparație cu aceeași perioadă a anului 2008, prețul s-a micșorat și mai mult (17,4%). Ieftinirea are la bază cererea mică pentru acest, iar prețurile sunt prea mari pentru această perioadă, dat fiind faptul că producătorii autohtoni întârzie cu livrarea pe piață a acestui produs în cantități angro.

Pentru lunile următoare se prognozează ca ritmul de comercializare a ardeiului dulce și vinetelor să fie în creștere. Prețurile vor înregistra o scădere semnificativă, deoarece producția autohtonă va ocupa nișa tradițională care-i aparține.

Cartofii

Cartofii nu și-au pierdut poziția de cel mai comercializat produs pe piețele agricole nici în iunie. Piețele angro au oferit cantități mari de acest produs, atât de producere locală, cât și de import. Cel mai mare segment din piață a fost ocupat de cartofii din recolta nouă. Apariția cartofilor timpurii autohtoni în cantități mari și de o calitate bună a influențat mult diminuarea importului. Luna iunie a fost perioada, când producătorii și-au scos la vânzare ultimele rezerve neînsemnate de cartofi din recolta anului trecut. Potrivit experților AGROinform, cererea față de cartofii vechi autohtoni a fost mai mică decât față de cartofii de import, deoarece și calitatea acestora a fost mai joasă. Soiurile de cartofi de import expuși în piață au fost Irga, Condor, Romano, Lord, Iris, Picasso.

În perioada de referință oscilațiile prețurilor au fost destul de mari, înregistrând o descreștere spre sfârșitul perioadei de monitorizare.

Totuși, comparativ cu luna precedentă, prețurile au înregistrat o creștere pe toate piețele monitorizate, deoarece preponderent, în această perioadă, au fost comercializați cartofi noi, care sunt mai solicitați la moment. Cea mai mare creștere a fost înregistrată la Edinet (110,6%), iar cea mai mică pe piața din Chișinău cu (52,0%). Cea mai mică fluctuație a prețurilor a fost înregistrată la Chișinău, unde pe toată perioada de monitorizare prețul mediu la cartofi a variat între 6,50 lei/kg și 9,00 lei/kg.

Tabelul 5. Evoluția prețurilor medii la cartofi în luna iunie 2009								
Piața	Preț mediu angro, lei/kg							
	04.06.09	11.06.09	18.06.09	25.06.09	mai. 2009	iun. 2009	Abatere, %	
							iun./ mai	iun.2009/ iun.2008
Bălți	13,00	6,00	6,00	5,00	4,50	7,50	66,70	-1,30
Cahul	10,00	8,00	8,00	6,00	4,50	8,00	77,80	52,38
Chișinău Albișoara	9,00	7,00	8,00	6,50	5,00	7,60	52,00	1,10
Edineț	13,00	10,00	9,00	7,50	4,70	9,90	110,60	47,70
Ungheni	12,00	10,00	9,00	8,00	5,90	9,80	66,10	22,50

Comparativ cu aceeași perioadă a anului 2008 prețurile au crescut considerabil pe majoritatea piețelor, excepție fiind doar piața din Bălți și Chișinău.

În perioada de referință Polonia a fost principalul furnizor de cartofi pe piețele din Moldova. Cele mai mari cantități de cartofii importați din această țară au fost din recolta anului trecut. La moment majoritatea cartofilor comercializați pe piețele monitorizate sunt de origine autohtonă și numai un mic segment al pieței este ocupat cu cartofii importați din România.

Spre sfârșitul lunii iunie pe piețele angro din Polonia cartofii se comercializau la un preț mediu de 3,50 lei/kg, iar pe piețele din Moscova în limitele de 5,00 – 9,35 lei/kg. Atât în Polonia, cât și la Moscova aceste prețuri au fost în creștere față de luna trecută.

Potrivit experților AGROinform, în următoarea perioadă producătorii autohtoni vor oferi cantități tot mai mari de cartofi, în deosebi cei din raioanele din nordul țării. Pentru următoarea perioadă se preconizează ca ritmul de comercializare la cartofii de consum curent să crească, iar tendința prețului să fie în scădere.

Ceapă

În perioada de referință, toate piețele angro monitorizate de experții AGROinform au expus spre comercializare ceapă galbenă din recolta anului curent. Un segment bun din piață a fost ocupat și de ceapa verde, care s-a bucurat de un succes sporit din partea consumatorilor. Oferta de ceapă galbenă a fost compusă din produse autohtone și de import (Polonia, Turcia), expusă doar pe piețele din Bălți, Chișinău și Cahul. La piața din Edineț acest produs a fost propus spre comercializare începând cu a doua jumătate a lunii iunie. Cele mai mari cantități de ceapă galbenă au fost înregistrate pe piața din Bălți și Chișinău, unde și cererea a fost mai mare. La piața din Ungheni oferta de ceapă galbenă a înregistrat o tendință de micșorare și în ultima zi a lunii iunie acest produs a lipsit de pe piață. Calitatea producției a fost înaltă cu un aspect comercial atractiv.

Cel mai mic preț de comercializare a cepei galbene a fost înregistrat la piețele din Bălți și Cahul (2,00 lei/kg). Prețul maxim de comercializare a fost înregistrat la piața din Ungheni (8,00 lei/kg). Cele mai mari oscilații ale prețului minim/maxim au fost consimțite la piața din Bălți (între 2,00 și 7,00 lei/kg). Cele mai mici (între 2,00 și 4,00 lei/kg) au fost înregistrate la piața Cahul.

Comparativ cu luna precedentă pe majoritatea piețelor prețul mediu a avut o tendință de majorare moderată. Majorările esențiale în perioada de referință se datorează: (i) trecerii de la sezonul de primăvară la cel de vară, când producția veche dispare de pe piață fiind înlocuită cu cea de import, până la apariția produsului nou autohton; ii) prețul de comercializare a producției de pe piețe a fost influențat în mare măsură de oferta și prețul de pe piețele importatoare.

Tabelul 6. Evoluția prețurilor medii la ceapa galbenă în luna iunie 2009								
Piața	Preț mediu angro, lei/kg							Abatere, % iun./ mai iun.2009/ iun.2008
	04.06.09	11.06.09	18.06.09	25.06.09	mai. 2009	iun. 2009		
Bălți	2,00	6,00	6,00	5,50	2,80	4,90	75,00	-36,70
Cahul	2,00	n/a	4,00	3,00	2,40	3,00	25,00	-36,60
Chișinău Albișoara	3,00	6,00	5,30	6,50	2,50	5,20	108,00	-32,90
Edineț	n/a	n/a	6,00	4,00	2,30	5,00	117,39	-24,00
Ungheni	4,00	7,00	7,00	n/a	4,00	6,00	50,00	-31,00

Analizând tabelul vedem, că prețurile din anul curent, comparativ cu cele din 2008, sunt mai mici cu 24,00 – 36,7 %. Cauza principală ține majoritar de diminuarea puterii de cumpărare a consumatorilor.

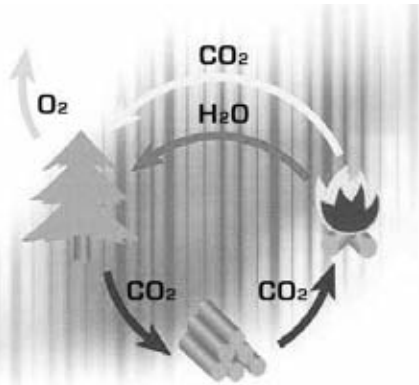
Maria CERVATIUC

SOLUȚII INOVATIVE ȘI ACCESIBILE PENTRU CONFORTUL TERMIC

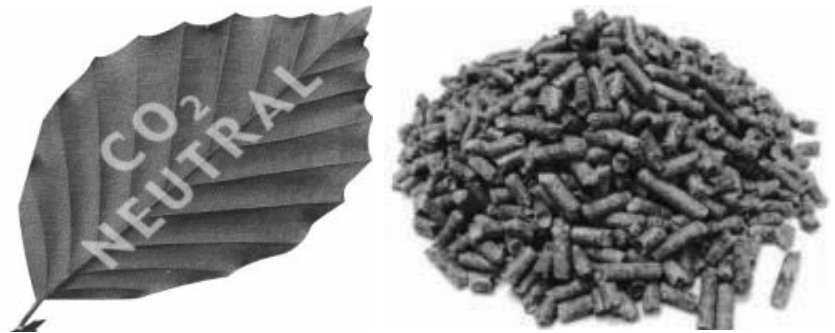
Compania "SOLARATERM" propune utilizarea surselor renovabile pentru încălzire

În condițiile creșterii continue a prețului gazelor naturale importate, precum și a instabilității livrărilor acestora, devine tot mai actuală ideea utilizării resurselor regenerabile drept sursă de bază de energie, acestea fiind gratuite, ecologice și accesibile. Țara noastră nu dispune de surse energetice esențiale fosile ca gazul natural, cărbune, petrol, însă are peste 6 mln tone de resturi vegetale cu un potențial energetic de circa 94 mld MJ. Astfel doar deșeurile agricole acoperă aproape de două ori tot importul de gaze naturale și cărbune.

Biomasa prezintă multe avantaje față de resursele convenționale de energie, precum costurile reduse și surse alternative de venit pentru fermieri. Lemnul, paiele, frunzele, porumbul, precum și resturile agricole sunt combustibilul ideal: există din abundență și reprezintă o sursă de energie care poate fi reînnoită. Cenușa rezultată din arderea acestora conține substanțe minerale importante, ce pot fi utilizate la fertilizarea solului. Arderea biomasei este ecologică și nu are influență asupra efectului de seră. Așadar, încălzirea cu biomasa reprezintă o încălzire cu combustibil ecologic, regenerabil și accesibil.

PELEȚII – COMBUSTIBILUL VIITORULUI

Peleții sunt brichete de 6-10mm în diametru și circa 30mm lungime. Sunt obținuți prin presarea reziduurilor de lemn, floarea soarelui, porumb, paie, din industria prelucrării lemnului sau agricultură.

Acest combustibil a început să fie produs și comercializat și în Republica Moldova

Peleții reprezintă următoarele avantaje majore față de alți combustibili:

- ✓ conținut de umiditate sub 10%, față de 15-20% pentru lemnul de foc uscat;
- ✓ putere calorică 5,3kW/kg față de 3-3,5kW/kg pentru lemnul de foc uscat;
- ✓ cantitate de cenușă foarte redusă (sub 1%);
- ✓ randamentul cazanelor cu funcționare pe peleți este 85-89%, datorită automatizării complete a funcționării, față de 75-82% pentru cazanele cu funcționare pe lemn de foc.

PRODUSELE THERMOSTAHL

"SOLARATERM" oferă în Republica Moldova produsele companiei "THERMOSTAHL", prezentă pe piața soluțiilor de încălzire de mai mult de douăzeci și cinci de ani. Experiența și tradiția producătorului "THERMOSTAHL" (Grecia), oferă posibilitatea să asigurăm o politică de calitate pe care o urmărim și o gamă variată de produse ce corespund standardelor internaționale ISO 9001. Tehnologia de producție de ultimă generație, și seriozitatea au făcut din societatea "THERMOSTAHL" un nume cunoscut pe piața europeană, rețeaua de distribuție numărând peste 650 puncte de vânzare în așa țări ca: Grecia, Spania, România, Bulgaria, Polonia, Rusia, Macedonia, Albania, Israel, Cipru, iar acum și Moldova.

Sortimentul produselor oferite de noi cuprinde:

- ✓ cazane din oțel pentru combustibil solid (biomasă, lemn, cărbune, brichete, peleți);
- ✓ cazane din oțel pe combustibil lichid și gazos;
- ✓ boilere pe lemn;
- ✓ sobe și șeminee;

- ✓ sisteme solare pentru încălzirea apei și producerea curentului electric;
- ✓ accesorii pentru instalațiile de încălzire;
- ✓ rezervoare din polietilenă de la 160 l până la 20 tone;

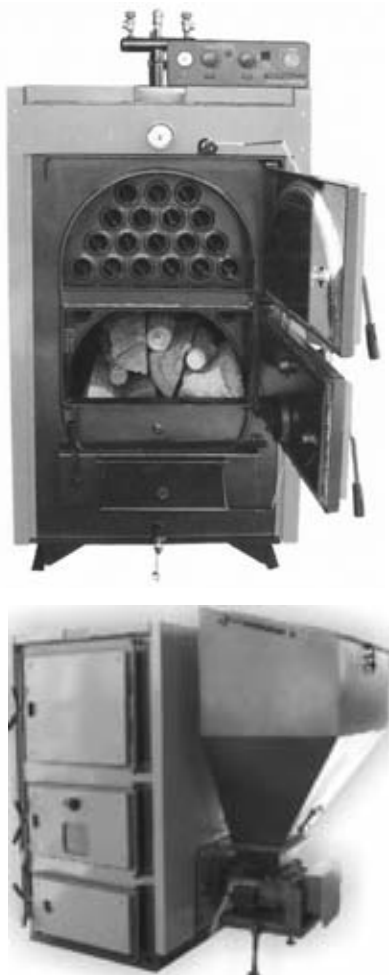
Detalii produse:

Cazanul THERMOSTAHL este un produs fiabil, confecționat din materiale de primă calitate de către o firmă de prestigiu. Numele THERMOSTAHL înseamnă GARANȚIE pentru cumpărător.

Cazanul **THERMOSTAHL – Multiplex CL (MCL)** este un cazan din oțel cu tubulatură, cu două trasee pentru gazele de ardere.

Acesta este adecvat pentru arderea de combustibili solizi (lemn, cărbune, cocs, lignit) și lichizi sau gazoși, în cazul adaptării unui arzător. Cazanul Multiplex CL este un produs nou, proiectat pentru a funcționa în regim autonom, realizând o încălzire constantă a caselor și spațiilor industriale. Poate fi racordat în sisteme de încălzire cu calorifere, ventiloconvectoare și aeroterme cu apă caldă, ceea ce le face extrem de utile pentru sere și depozite mari.

Cazanul Multiplex CL este proiectat în așa fel încât toate suprafețele care sunt în contact cu flacăra să fie răcite cu apă, inclusiv grătarul unde se află cenușa și resturile de ardere. Cele două drumuri de gaze arse din partea superioară, numărul mare de țevi de evacuare a gazelor arse, volumul mare al focarului și de apă din cazan, precum, și construcția simetrică determină un randament ridicat precum și o autonomie de funcționare de până la 10-12 ore.

Cazanul **THERMOSTAHL -Multiplex CL BIO** este echipat și cu un buncăr pentru combustibil (pellet) și un sistem de alimentare automată cu șnec. În acest cazan se pot folosi atât peleți din lemn cât și agropeleți din resturi vegetale (paie, floarea soarelui, etc.).

Boilerele cu funcționare pe lemne și rezistență electrică sunt cea mai bună soluție pentru asigurarea preparării apei calde rapid și ieftin. Acestea sunt echipate cu un focar în partea de jos, singurul lucru necesar fiind aprinderea câtorva așchii de lemn pentru a obține apă caldă în baia dumneavoastră.

Energia solară este cea mai atragătoare datorită avantajelor pe care le prezintă, în primul rând faptului ca aceasta este livrată încontinuu de Soare în orice regiune a Pământului.

Instalațiile solare sunt de 2 tipuri: termice și fotovoltaice.

- Instalațiile termice contribuie la economisirea a circa 75% din gazul consumat anual pentru încălzirea apei.

- Instalațiile fotovoltaice produc energie electrică gratis (cu lumina soarelui).

Produsele noastre sunt potrivite atât pentru locuințe personale, obiecte sociale (școli, grădinițe), cât și pentru uz industrial (inclusiv sere, depozite, ateliere și spații de producție).

Alegând produsele oferite de noi alegeți CALITATE, RESPONSABILITATE, LONGEVITATE și un MEDIU CURAT!

Distribuitor oficial al companiei "THERMOSTAHL" în Republica Moldova – "SOLARATERM" SRL

Oferim proiectare, consultanță, execuție și service pentru orice tip de instalații!

Str. Alba Iulia 75/16, mun. Chișinău, MD-2071

Tel/fax: 022-512379, www.solaraterm.com

Irigarea asigură recolte înalte, stabile și garantate, fapt

BUNELE PRACTICI

MOMENTE A BUNELOR

Un factor natural important, care limitează obținerea recoltelor bogate de legume și fructe în condițiile Republicii Moldova este cantitatea insuficientă de precipitații.

Pentru a compensa deficitul precipitațiilor naturale este necesar de aplicat irigarea-udarea artificială.

Irigarea este un procedeu agrotehologic important care, dacă se aplică corect, sporește atât productivitatea culturilor cât și calitatea producției.

Rentabilitatea irigației crește esențial când se aplică justificat, dozat, și în spirit gospodăresc.

USAID
DIN PARTEA POPORULUI
AMERICAN

Acest material a fost elaborat și publicat cu sprijinul financiar al Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID). Opiniile exprimate aici aparțin autorului și nu reflectă în mod obligatoriu poziția USAID.

© 2009. Aurel Overenco, autor; Ion Grosu, redactor responsabil.
Imagini: CNFA/PDBA, AGROinform, Aurel Overenco.

Cantitatea apei

Este destulă apă disponibilă?

- ◆ Existența sursei de apă în preajma terenului agricol este condiția de bază a irigației.
- ◆ Sursa de apă trebuie să fie sigură și protejată; să asigure garantat volumul de apă necesar pe tot parcursul perioadei de producere.
- ◆ Exploatarea surselor de apă nu trebuie să afecteze natura lacurilor și râurilor; să provoace dezechilibrarea raportului optimal între mediul natural și producerea agricolă.
- ◆ Cele mai sigure surse de apă pentru irigare în Moldova se consideră râurile Nistru și Prut, și unele râuri mici din nordul țării.
- ◆ Rezerva altor surse este nesemnificativă și în timpul verii se reduce considerabil.

Calitatea apei

Apa pentru irigare este de calitate?

- ◆ Pentru aprecierea calității apei de irigare este obligatoriu să se facă periodic analiza chimică în laboratorul autorizat.
- ◆ De calitatea apei depinde păstrarea fertilității solului, dezvoltarea culturilor și funcționarea sistemului de irigație.
- ◆ Calitatea apei se evaluează conform indicatorilor pretabilității pentru irigație.
- ◆ Valorile admise pentru condițiile Moldovei sunt:
  - Mineralizarea ..... <1 g/l
  - Calciu, Ca^{2+} 40-45%
  - Magneziu, Mg^{2+} ..... <50%
  - Natriu, Na^{+} ..... <50%
  - Clor, Cl^{-} ..... <3 me/l
  - Raportul de adsorbție a sodiului, SAR ..... <3.

**ce permite o activitate rentabilă în producerea agricolă.
Trebuie să cunoaștem cum să aplicăm corect irigarea!**

DE IRIGARE

CHEIE DE IMPLEMENTARE PRACTICI DE IRIGARE

Solul

Solul irigat permite udarea artificială?

- ◆ Terenul care urmează să fie irigat trebuie cercetat și particularitățile solului investigate în laborator.
- ◆ Însușirile fizice ale solului trebuie să asigure pătrunderea liberă a apei în zona radiculară a plantei, precum și buna drenarea și aerisirea lui.
- ◆ Pe solurile unde au fost depistate procese de salinizare, înmlăștinire sau alte procese negative trebuie exclusă aplicarea irigației.
- ◆ În scopul prevenirii intensificării proceselor de degradare, irigarea pe pante trebuie bine organizată și evitată (mai ales cea prin aspersiune) pe soluri erodate.

Culturile agricole

Culturile irigate sunt selectate chibzuit?

- ◆ Culturile trebuie selectate în dependență de cerințele lor față de cantitatea și calitatea apei disponibile pentru irigații, precum și de particularitățile solului irigat.
- ◆ Alegerea culturilor agricole care vor fi irigate trebuie să fie argumentată și justificată economic.
- ◆ O combinație rațională între selectarea culturilor și metodelor de irigație poate spori eficiența aplicării udărilor în procesul de producere.
- ◆ Succesul în irigare va fi numai atunci, când vom obține recolta producției cât mai înaltă cu consum cât mai redus de energie și apă.

Tehnică de udare

Care este tehnica optimă de irigare?

- ◆ Irigarea în condițiile Republicii Moldova se poate efectua productiv prin aspersiune, picurare, brazde, aerosol ș.a.
- ◆ Metoda și tehnica de udare trebuie selectate individual, luând în considerație specificul condițiilor din gospodărie: particularitățile fizico-chimice și starea meliorativă a solului, relief, cantitatea și calitatea apei disponibile, cerințele plantelor cultivate.
- ◆ Dacă metoda și tehnica de irigare va fi aleasă (propusă) corect, de specialist - să fie eficientă din punct de vedere agrotehnic, ecologic, energetic și economic - atunci rentabilitatea irigării va fi maximală.

Administrarea

Cum va fi efectiv administrată irigația?

- ◆ Irigarea este un procedeu important și eficient dacă se administrează de persoane pregătite și instruite.
- ◆ Aplicarea justificată și uniformă a udărilor permite folosirea rațională și eficientă a apei, reducerea impactului negativ asupra solului, producerea programată și mai calitativă a culturilor agricole.
- ◆ Normele de udare aplicate trebuie calculate de specialiști luând în considerație cerințele plantelor cultivate, starea și particularitățile solului ș.a.
- ◆ Solurile irigate necesită minimizarea udărilor, aplicarea materialelor calcice, doze sporite de îngrășăminte organice, folosirea optimă a ierburilor perene în asolament.

Moldova și Ucraina sunt singurele țări din CSI care nu au aprobat programe anticriză

ambele țări se confruntă cu cele mai grave probleme social-economice din Comunitate cel mai eficient program anticriză a fost adoptat de Kazahstan

Agentia PKF a publicat un studiu analitic referitor la situația economico-socială a țărilor-membre ale Comunității Statelor Independente (CSI) în condițiile crizei economice mondiale, efectuat pentru perioada ianuarie-aprilie 2009.

Au fost analizate planurile/măsurile anticriză adoptate/implementate de guvernele fiecărui stat din CSI. Concluziile sunt destul de alarmante, dar previzibile.

Potrivit autorilor raportului analitic, cei mai buni indicatori social-economici, conform situației din ianuarie-aprilie curent, i-au obținut Uzbekistan și Azerbaijan. Cei mai slabi au fost arătați de Ucraina și Moldova. Astfel, o altă concluzie este că anume criza va deveni momentul adevărului pentru CSI.

În Comunitatea Statelor Independente există numai două țări care nu au aprobat planuri anticriză. Este vorba despre Ucraina și Moldova. În acest context, nu pare deloc straniu că anume aceste două țări au înregistrat, în ianuarie-aprilie, cei mai slabi indicatori social-economici.

Autorii au atras atenția că în programul anticriză al Armeniei au fost determinate foarte reușit prioritățile – infrastructura, business-ul mic și mediu. În același timp, cel mai bun set de măsuri anticriză aparține Kazahstanului, care merită să fie numit lider în activitatea anticriză la nivel de CSI.

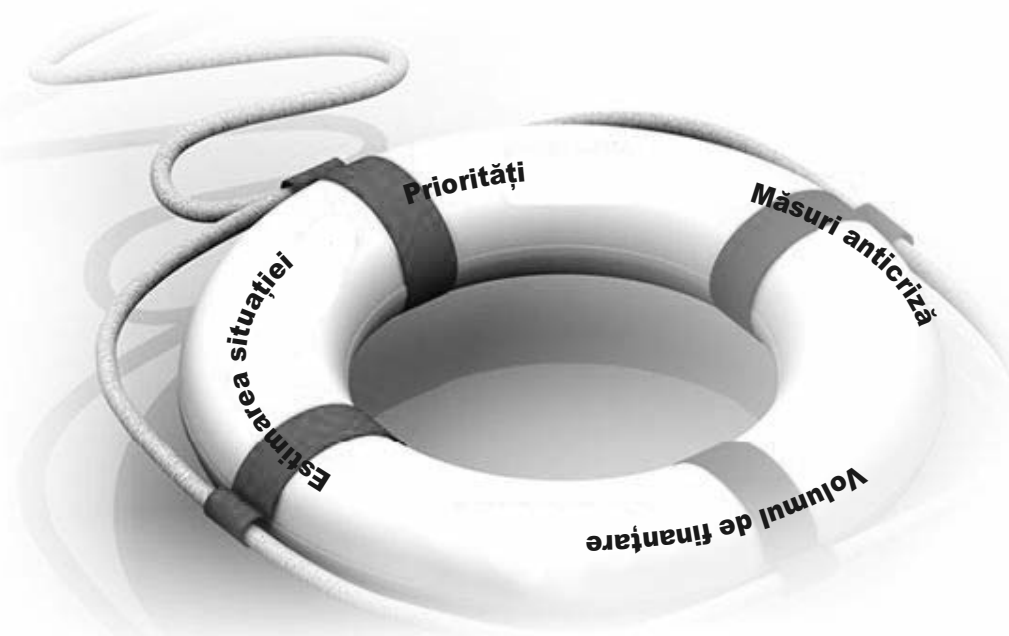
O altă concluzie din raport este că acțiunile comune de combatere a efectelor recesiunii sunt neeficiente, în mare parte din cauza Rusiei, care înregistrează rezultate slabe și se poziționează puțin mai în fața Ucrainei și Moldovei, dar tot la coada clasamentului eficienței. „Rusia accelerează fenomenele centrifuge în CSI – un centru slab – o Comunitate slabă”.

În Moldova, programul anticriză sau un plan de măsuri în acest sens încă nu au fost aprobate. Potrivit informațiilor din presă, pachetul de măsuri anticriză a fost făcut public, însă acesta nu a fost oficializat.

Între timp, problemele economice se agravează: falimentează întreprinderi; există întârzieri la plata salariilor, iar angajații sunt trimiși în concedii forțate; crește șomajul, prețurile; scade volumul creditelor și a volumului de producere.

Estimarea situației

În contextul problemelor existente în sfera socială, prioritare sunt achitarea la timp a salariilor și plăților sociale.

Scopuri:

1. respectarea angajamentelor sociale;
2. asistență sectorului real al economiei.

Priorități.

Potrivit declarațiilor președintelui țării, Vladimir Voronin, în pachetul acțiunilor anticriză prioritare sunt achitarea salariilor și a plăților sociale.

La rândul său, prim-ministrul Zinaida Greceanii a anunțat că pachetul de măsuri anticriză a fost deja elaborat și constă din acțiuni cu caracter

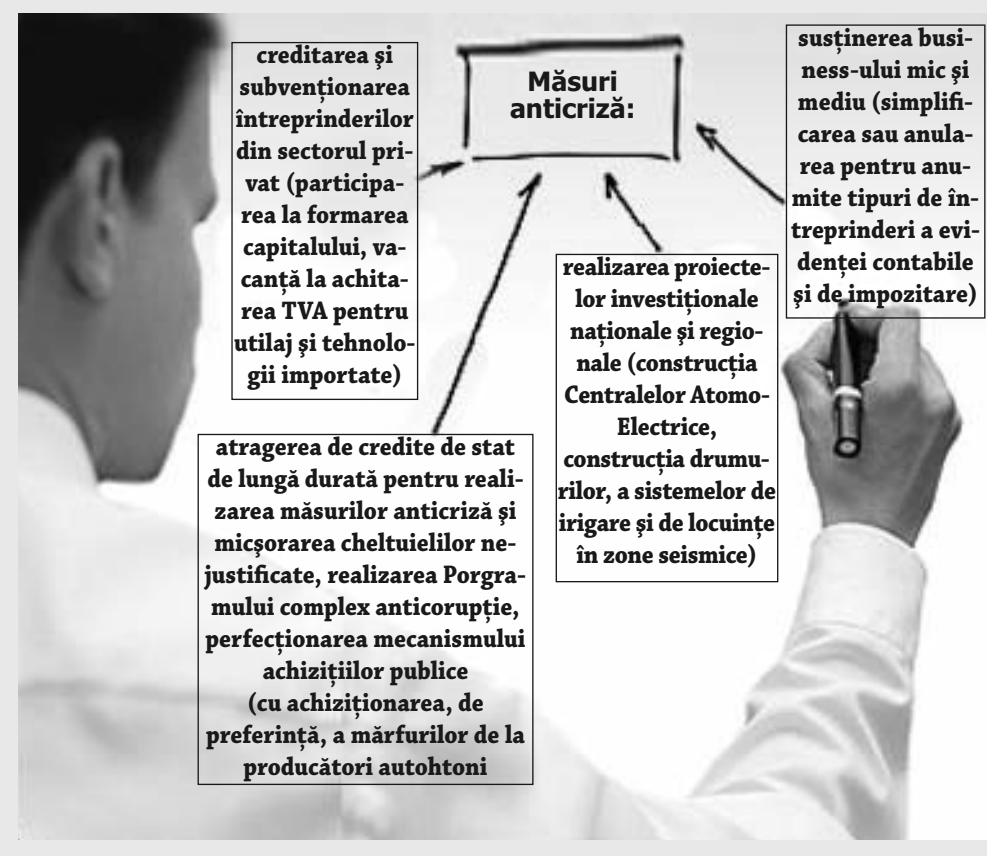
fiscal și de continuare a reformelor liberale în economie, care vor contribui la reinvestirea profiturilor. Despre esența măsurilor anticriză sonorizate de Guvern ziarul Agromediainform a scris în repetate rânduri, inclusiv în ediția precedentă. Concluzia de bază a autorilor raportului este că, în pofida declarațiilor, un plan de măsuri anticriză nu a fost adoptat, în timp ce situația social-economică degradează alarmant. Un factor care a determinat înrăutățirea situației este și instabilitatea politică.

Armenia

Armenia este un stat care poate fi comparat cu Moldova ca suprafață, populație și posibilități. Din acest motiv, reproducem principalele teze din Programul anticriză al acestui stat.

Prim-ministrul Armeniei, Tigran Sarkisyan a prezentat programul anticriză armenului la 12 noiembrie 2008. Deja la 4 decembrie a fost aprobată lista măsurilor anticriză. Autorii studiului menționează că Programul anticriză al Armeniei pune accent pe dezvoltarea infrastructurii, a business-ului mic și mediu. În același timp, componenta socială a fost scoasă din componența măsurilor de redresare.

Scopurile propuse – diminuarea cheltuielilor neeficiente și redistribuirea acestora conform priorităților programului nou-adoptat.

Volumul de finanțare

La finanțarea măsurilor anticriză anunțate, Executivul de la Erevan atrage activ surse străine. Astfel, pentru construcția a circa 1000 km de drumuri, au fost atrase fonduri de la Banca Mondială, Banca Asiatică de Dezvoltare, Programul american „Provocările Mileniului”. Pentru dezvoltarea business-ului mic și mediu vor fi alocate aproximativ 250 mln USD prin intermediul unui fond armean-german, în care participă Banca Mondială (deja a alocat 50 mln USD), Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare, Banca Asiatică. Adicional, la 20 mai, Armenia a semnat un acord cu federația Rusă, prin care obține un credit de 500 mln USD pe un termen de 15 ani în condițiile LIBOR+3% pentru finanțarea măsurilor anticriză.

Rezultate

Multe din măsurile anticriză anunțate deja se implementează și aduc rezultate. În particular: au fost implementate 18 proiecte de infrastructură în valoare de 25 mlrd de drami armenești (aproape 7 mln USD) și 15 mlrd de drami au fost alocați pentru extinderea programelor de creditare a business-ului mic și mediu.

data aprobării Programelor anticriză

Armenia – 12 noiembrie 2008
Azerbaidjan – 16 ianuarie 2009
Belarus – februarie 2009
Kazahstan – 25 noiembrie 2008
Kârgâstan – martie 2009

Rusia – 19 iunie 2009 (noiembrie 2008)
Tadjikistan – 15 aprilie 2009
Uzbekistan – noiembrie 2008
Ucraina – ?
Moldova – ?

Procedurile de export a vinurilor în Rusia vor fi simplificate

Procedurile de export a vinurilor moldovenești în vrac pe piața rusă vor fi simplificate considerabil, iar volumele de export vor spori considerabil. La aceste înțelegeri s-a ajuns în cadrul întrevederii directorului general al Agenției Moldova-vin, Tudor Copaci cu șeful serviciului Rospotrabadzor, Ghenadi Onișcenko.

Tudor Copaci:

“**Federația Rusă este predispusă să dea undă verde exporturilor de vinuri moldovenești, precum și să recunoască certificatele de conformitate și sanitare emise de autoritățile moldovenești**

Potrivit serviciului de presă al Guvernului, cei doi oficiali au mai convenit asupra lărgirii geografice a numărului de terminale pentru exportul vinurilor moldovenești de la unu la patru. În prezent, se poate exporta vin doar prin punctul de trecere de la Solnecinoie, urmând a fi autorizat exportul și prin terminale amplasate în localitățile Breansk, Sankt Petersburg și Kaluga.

Tudor Copaci a menționat că Federația Rusă este predispusă să dea undă verde exporturilor de vinuri moldovenești, precum și să recunoască certificatele de conformitate și sanitare emise de autoritățile moldovenești. În acest sens, experți ruși de la Rospotrebnadzor vor analiza documentele prezentate de partea moldovenească, următoarea etapă constând în acreditarea instituțiilor de certificare, după îndeplinirea cerințelor Ros-

potrebnadzor. În cadrul aceleiași întâlniri, s-a convenit și asupra extinderii numărului de întreprinderi moldovenești cu drept de export a vinurilor în Federația Rusă, inclusiv întreprinderi din vinificația primară, după inspectarea acestora de către experții Rospotrebandzor.

Restricții de circulație pentru mijloacele de transport de mare tonaj

Mijloacele de transport de mare tonaj, cu greutate de peste 20 tone, vor circula limitat pe drumurile R. Moldova în condiții de temperaturi ridicate. Ordinul comun al ministerului de interne cel al construcțiilor a fost publicat în ediția de vineri, 10 iulie, a Monitorului Oficial.

Restricțiile se vor aplica pe drumurile naționale cu îmbrăcăminte rutieră de beton asfaltic, de la ora 10.00 până la 20.00, în caz de înregistrare a temperaturii aerului de peste 30 grade.

Autorităților publice locale li se recomandă să stabilească restricții, în aceleași condiții, și pentru drumurile locale.

Limitările nu se referă la mijloacele de transport care efectuează transporturi de călători, produse alimentare și materiale necesare pentru prevenirea sau lichidarea situațiilor excepționale

Ne plasăm pe locul cinci în lume la exportul de nuci

Republica Moldova s-a situat pe locul cinci în lume printre țările exportatoare de nuci, notează agrovista.md cu referire la declarația viceministrului Economiei și Comerțului, Iurie Muntean. Potrivit sursei citate, în anul curent Republica Moldova a exportat nuci, miez de nuci și chiar frunzele copacilor de nuci care sunt utilizate în industria farmaceutică și cosmetică. Geografia exporturilor de nuci constituie peste 30 de state. În anul curent R. Moldova a început să exporte nuci și în Ungaria, Armenia și Iran. Potrivit datelor oficiale ale Serviciului Vamal, volumul total de exporturi al nucilor în ianuarie-martie 2009 a constituit 3,8 mii tone în valoare de 14,6 mln USD, ceea ce este cu 32% mai mult decât în perioada similară a anului 2008.

Desemnarea câștigătorilor concursului pentru stimularea contribuabililor va avea loc la 4 august

Cea de-a patra extragere a bonurilor de casă în cadrul concursului pentru stimularea contribuabililor se va desfășura marți, 4 august, la Inspectoratul fiscal principal de stat (IFPS). Reprezentanții IFPS spun că la extragere vor participa 5 578 de plicuri, din totalul de 5 830 de plicuri câte au fost expediate, restul fiind declarate nevalabile din cauza nerespectării condițiilor concursului.

În rezultatul extragerilor vor fi acordate 38 de premii bănești, inclusiv un premiu I în valoare de 25 mii lei, două premii II a câte 15 mii lei, cinci premii III a câte 5 mii lei fiecare, 10 premii IV în valoare de 1000 lei și 20 premii V a câte 500 lei. Potrivit condițiilor concursului, contribuabilii trebuie să adune peste 50 de bonuri de casă pentru bunurile

procurate sau serviciile prestate începând cu 15 august 2008, a căror sumă totală depășește 1000 de lei. Bonurile urmau să fie expediate împreună cu cererea de participare pe adresa IFPS până la 5 iulie a.c.

Totodată, IFPS anunță continuarea concursului pentru cea de cincea ediție în perioada 6 iulie - 5 octombrie 2009 (inclusiv). Bonurile de casă sunt considerate valabile, începând cu data de 15 august 2008. Plicurile pot fi transmise pe adresa IFPS, str. Cosmonauților, nr. 9, MD-2005.

Concursul a fost lansat de Serviciul Fiscal la începutul lunii august 2008. Acesta are drept obiectiv stimularea contribuabililor persoane fizice să solicite bonurile de casă pentru achitarea mărfurilor și serviciilor.

Republica Moldova este în stare să producă peste 100 mii tone de carne anual, susține ministrul Agriculturii

Republica Moldova consumă anual aproximativ 120 mii tone de carne de toate tipurile. În același timp, carnea de import constituie anual până la 60 mii tone. Declarațiile aparțin ministrului Agriculturii și Industriei Alimentare, Anatolie Gorodenco.

Potrivit ministrului, în prezent R. Moldova este în stare să producă anual câte 110 mii tone de carne, astfel încât să importe maximum 20 mii tone. „Trebuie să reducem importurile de carne pentru a stimula producătorii autohtoni. În acest sens, au fost reconstruite și restabilite 32 ferme de păsări și 28 ferme de porci”, a remarcat Gorodenco.

Oficialul a menționat că pentru renovarea gospodăriilor de creștere a animalelor și păsărilor și utilizarea acestora

statul acordă subvenții în bază de concurs. „Pentru procurarea animalelor de prăsilă fermierii beneficiază de câte 30 lei pentru un kilogram de masă vie pentru bovine și 20-25 lei – pentru porcine”, a specificat oficialul.

Potrivit datelor oficiale ale Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, la 1 ianuarie 2009 efectivul de bovine constituia 217,7 mii de capete, iar cel de porcine – 283,5 mii de capete.

Balanța exportului de fructe în favoarea pieței europene

În următorii ani, Republica Moldova s-ar putea afirma în calitate de important exportator de produse agricole pe piața Uniunii Europene. Piețele europene țină pînă la Republica Moldova ar putea fi cele din Germania, Olanda și Polonia. Totuși, o condiție esențială pentru realizarea acestui obiectiv o constituie atragerea investițiilor în ramură, sunt de părere reprezentanții Ministerului Economiei și Comerțului. Aceeași reprezentanți îndeamnă producătorii să țină cont și de faptul că exportul produselor agricole ecologice constituie o șansă reală de afirmare a țării noastre ca actor important pe piața comunitară.

Dacă în anul 2008 ponderea exporturilor de fructe și legume ale Republicii Moldova către Uniunea Europeană era de circa 50 la sută, apoi în primele cinci luni ale anului în curs, acestea au depășit nivelul respectiv cu cinci la sută. Această tendință corespunde obiectivului de redirectionare a exportului de fructe și legume de pe piața CSI spre cea din UE, realizat în ultimii ani. Octavian Calmîc, șeful Departamentului politici comerciale din cadrul Ministerului Economiei și Comerțului, explică acest fenomen prin faptul că piața UE este mai stabilă, cu o putere de cumpărare mai mare și un potențial enorm. Octavian Calmîc a menționat, recent, în cadrul unui seminar axat pe exportul fructelor și legumelor pe piața europeană că, în luna mai curent, s-a atestat o tendință de majorare a exporturilor pe această piață, comparativ cu luna anterioară. „Aceasta ne dă speranța că în a doua jumătate a anului relațiile comercial-economice, pierdute ca urmare a crizei mondiale, se vor restabili.”

Potrivit lui Octavian Calmîc, preferințele comerciale autonome, acordate Republicii Moldova de către Uniunea Europeană nu sunt încă valorificate pe deplin din cauza cerințelor stricte de acces pe piața Uniunii Europene, dar și a slabei informări a exportatorilor locali despre înlesnirile existente.

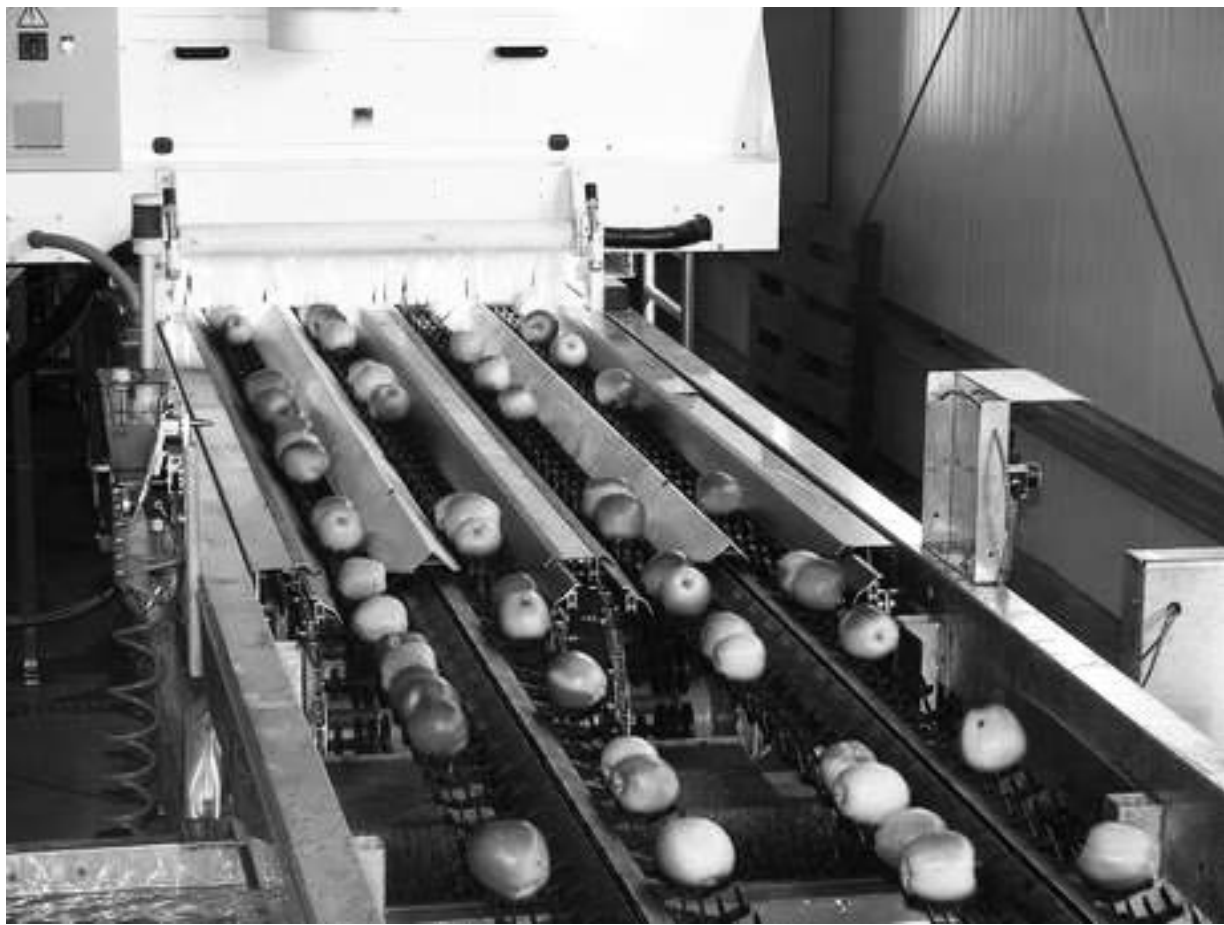
„Cea mai mare dificultate constă în conformarea standardelor UE. Este vorba despre calibrare, formarea partidelor comerciale de export cu produse omogene. Agenții economici moldoveni au nevoie de suport din partea statului în ceea ce privește ambalarea produselor. Trebuie să fie instalate linii de ambalare sau create centre de logistică care să se ocupe de aceasta.”

Jens Hauser, specialist în domeniul cercetării pieței din Germania, sugerează că accesarea pieței germane nu trebuie să fie doar un deziderat de moment mai ales că și importatorii germani sunt interesați să-și lărgască agenda de contacte cu furnizorii. Potrivit lui, germanii încă nu cunosc suficient despre produsele agricole moldovenești și potențialul de export al Republicii Moldova. De asemenea, există o concurență dură cu alte țări membre ale UE, care beneficiază de condițiile pieței europene unice, de logistică, transportare mai avantajoase. Jens Hauser este de părere că Republica Moldova ar putea valorifica și oportunitățile de afirmare pe piața Germaniei cu produse ecologice, pentru care germanii manifestă un interes sporit, 45 la sută din gospodăriile nemțești consumând produse alimentare organice.

„Piața produselor organice a înregistrat o creștere continuă, iar toate supermarketurile au creat departamente pentru astfel de produse. În acest sector se va înregistra o creștere sporită și ar putea fi și un deficit la furnizarea acestor produse. Spre exemplu, în anul 2007, s-a înregistrat un deficit de morcovi, iar furnizorii nu puteau face față cererii de pe piață. Aceasta este o șansă pentru produsele din Moldova de a penetra piața. Majoritatea produselor organice importate în Germania pot fi crescute în Republica Moldova, cu excepția bananelor.”

Moldova ar putea exporta cantități mari de nuci și struguri în stare proaspătă, spune Jens Hauser:

„ Germania este un lider la importul nucilor grecești, iar Republica Moldova deține întâietatea la exportul produselor respective. Spre regret, Republica Moldova furnizează doar 5% din importurile de nuci în Germania. Un alt sector îl constituie strugurii de masă. Germania este lider la importul acestora, iar Republica Moldova produce cantități mari de struguri. De aceea, există șansa de a satisface cererea în cantități mari de struguri.”

În perioada crizei, restaurantele și hotelurile din Europa solicită produse mai ieftine, iar produsele moldovenești nu au acea calitate, ambalaj care să corespundă cerințelor europene pentru amplasarea lor în supermarketuri, opinează Roman Palanciuc, consultant în domeniul agricol.

„Barierele tarifare și de calitate devin mai puțin importante, deoarece au fost făcuți mai mulți pași în direcția atenuării cerințelor UE față de produsele noastre. Produsele noastre nu au aspectul solicitat de supermarketuri, rețele de magazine. În schimb, diferite restaurante, instituții de alimentație publică, hoteluri, în criză, au nevoie de produse mai ieftine și, desigur, calitative. Aspectul nu este cel mai principal element. Pe aceste piețe RM ar putea reprezenta un jucător bun în UE.”

Potrivit lui Palanciuc, producătorii nu dispun deocamdată de informații privind mecanismele de aprovizionare a acestor piețe anglo, despre cine sunt principalii clienți, importatorii etc. Pe de altă parte, producătorii spun că mai au multe de învățat în ceea ce privește livrarea producției. Reprezentanții întreprinderilor agroalimentare au menționat în context că sunt interesați în posibilitatea de a învăța mai multe lucruri despre procedurile de livrare a producției pe piețele europene. Potrivit lor, la prima etapă, trebuie puse la dispoziția clienților produse de o calitate înaltă, cerută pe piața UE. Întotdeauna există interes pentru a cuceri noi piețe de desfacere. În prezent, 85 la sută din volumul total de fructe produse în țara noastră reprezintă merele și la exportul acestor produse există anumite probleme. Merele, prunele încep a se coace în luna iulie.

La eveniment au participat reprezentanți a circa 30 de întreprinderi din sectorul agroalimentar. Aceștia s-au ex-

pus în ce privește condițiile de export pe piața europeană și, în special, pe cea germană, solicitând între altele anularea taxei de 1,5% la exportul produselor agricole sau cel puțin menținerea acesteia și în următorii ani la nivelul existent.

Germania este una din cele mai mari piețe de fructe și legume în stare proaspătă și conservată din UE, importând preponderent din legume – roșii, morcovi, castraveți, ceapă, iar din fructe – mere, banane, portocale, struguri, nuci. Principalele criterii de selectare a partenerilor de afaceri din exterior sunt conformarea la cerințele UE privind produsele alimentare, inclusiv igiena, certificarea - GLOBALGAP fiind una esențială, logistica, volumul de producere.

În anul 2008, Republica Moldova a exportat pe piața Uniunii Europene legume și fructe în valoare de \$36,6 mln, prodearea de bază revenind nucilor și fructelor uscate.

Ion RAPCEA

WEF: Moldova cu zece poziții mai sus în topul competitivității

Republica Moldova a urcat zece poziții, până pe locul 52, în clasamentul competitivității macroeconomice pentru anul 2009 realizat de Forumul Economic Mondial, cu 4,15 puncte din șapte posibile, comparativ cu locul 62 ocupat în 2008.

Economia moldovenească este depășită din punct de vedere al competitivității de mai multe state din Europa Centrală și de Est, respectiv Estonia (poziția 22), Slovenia (31), Cehia (36), Ungaria (38), Croația (39), Lituania (40), Letonia (44), Slovacia (46), Grecia (47), Turcia (48), dar depășește România (54), Armenia (64), Ucraina (71), Federația Rusă (109), se arată în raportul FEM.

Indicele privind competitivitatea este calculat în funcție de patru indicatori: accesul la piața internă și externă, administrarea granițelor, infrastructura de transport și comunicații, respectiv climatul de afaceri.

Republica Moldova înregistrează un punctaj de 5,38 puncte în ceea ce privește accesul companiilor la piața internă și externă, ocupând locul 6 din 121 de state.

„Moldova impune bariere reduse în ceea ce

privește accesul la piață, dar totodată a negociat cu succes accesul la piețele cheie externe prin intermediul acordurilor preferențiale cu Uniunea Europeană și Comunitatea Statelor Independente”, se arată în raportul Forumului Economic Mondial.

Economia moldovenească ocupă locul 72, cu 3,59 puncte la administrarea granițelor, respectiv poziția 73 cu 4,16 puncte, la climatul pentru afaceri. Pentru transporturi și infrastructura de comunicații, Republica Moldova a primit 3,46 puncte, ocupând locul 58.

Printre avantajele Republicii Moldova în competiția economică la nivel mondial, experții Forumului Economic Mondial au identificat tarifele, în general, și tarifele vamale la produsele non-agricole reduse, lipsa barierelor netarifare, ponderea scăzută a importurilor dutyfree, marja de preferință în piețele țintă, numărul redus al documentelor necesare pentru export și import, nivelul

COMMITTED TO
IMPROVING THE STATE
OF THE WORLD

redus al inconstanței plăților în privința exporturilor și importurilor, rețeaua extinsă de drumuri, eficiența înaltă a serviciilor poștale, angajamente GATS în sectorul transporturilor, liniile telefonice, procedurile simple de angajare a forței de muncă străină, respectiv impactul scăzut al terorismului și criminalității asupra costurilor companiilor.

Printre dezavantajele Republicii Moldova, FEM a menționat tarifele înalte la produsele

agricole, tarife interne înalte, numărul și complexitatea tarifelor pentru impor-texport, lipsa de eficiență a tarifelor de cliring, timpul și costurile înalte pentru procedurile de import și export, percepția corupției, densitatea traficului aerian, drumurile necorespunzătoare, calitatea joasă a infrastructurii transportului aerian, rutier, naval și pe cale ferată, calitatea competenței industriei logistice, timpul pierdut pentru încărcarea mărfurilor pe destinații, gradul de implementare a tehnologiei de către companii, accesul încă limitat la rețelele de telefonie mobilă și internet în bandă largă, drepturile de proprietate, corupția, ineficiența guvernamentală, mediul concurențial, deschiderea față de capitalul străin, drepturile de proprietate a străinilor, numărul înalt de controale, încrederea în serviciile poliției.

Primele zece poziții sunt ocupate de Singapore (5,97 puncte), Hong Kong (5,57 puncte), Elveția (5,44 puncte), Danemarca (5,44 puncte), Suedia (5,44 puncte), Canada (5,35 puncte), Norvegia (5,33 puncte), Finlanda (5,33 puncte), Austria (5,29 puncte) și Olanda (5,27 puncte).

OPINII

Andrei Chițanu:

Moldova are o economie conjuncturală

„Statistica furnizată de Forumul Economic Mondial nu contrazice faptul că, în condiții de criză, Republica Moldova a eșuat în multe domenii ale specializării internaționale a muncii. Contextul acestui eșec este unul complex”, estimează Andrei Chițanu, șef al Departamentului studii și cercetări la Compania de consultanță „Business Intelligent Service”.

El adaugă că „în Republica Moldova, pentru anul 2008 a fost înregistrat un nivel de 32% al acoperirii importurilor prin exporturi, ceea ce înseamnă că economia națională este în măsură să exporte valoric doar o treime din valoarea importurilor”.

„Pe parcursul ultimilor 20 de ani, Republica Moldova a devenit un exportator de bunuri cu o caracteristică foarte pregnantă și negativă în același timp: conținutul mic și mediu al tehnologiei și know-how-ului încorporat”. Pentru producerea acestor bunuri, „în Republica Moldova este antrenată o masă numeroasă de forță de muncă care, datorită prețurilor joase la produsele cu conținut redus al tehnologizării și sofisticării, nu poate conta pe salarii mari”.

Raportul FEM plasează Moldova printre primele șase state din 121 analizate la capitolul accesul pe piață. „Foarte aproape de adevăr, ori Republica Moldova este un importator cu tradiție, importând nu doar quasi-totalitatea produselor high-tech și high-end, dar și produse care substituie cele care sunt sau pot fi fabricate de economia națională. Acesta este unul din domeniile în care economia națională a eșuat cel mai mult: cea mai săracă economie a Europei susține, în acest fel, economiile statelor partenere mult mai puternice, care, datorită sofisticării produselor exportate, tolerează salarii mari pentru forța de muncă (în special datorită calificării, sindicalizării etc.) și își asigură o marjă suficientă de securitate în fața manifestărilor ciclice ale crizelor economice mondiale”.

„Nu trebuie ignorat nici faptul că indicele furnizat de FEM este un indice compozit, care constată, mai degrabă, o stare de lucru decât un fenomen propriu-zis”, este de părere dl Chițanu. „Legătura dintre aceste realități și structura indicatorilor furnizați de Forumul Economic Mondial poate fi interpretată și în sensul manifestării unei toleranțe nejustificate a Republicii Moldova față de politicile protecționiste ale altor state. Saltul anual de 10 poziții (de la 62 la 52 din 121) asigură Republicii Moldova o poziționare mai bună decât cea a României, Poloniei, Ucrainei, Bulgariei și Federației Ruse. Toate, în afară de Ucraina, au înregistrat un regres la capitolul accesului pe piață. De ce, în această situație, am fi îndreptățiți să credem că locul 52 pentru Republica Moldova într-un clasament de 121 de state este unul onorabil?”

Șeful Departamentului studii și cercetări la Compania de consultanță „Business Intelligent Service” estimează că „Republica Moldova are o economie conjuncturală, cu profunde dezechilibre economice. Acestea au trenat pe parcursul ultimelor două decade și au transformat comportamentul evoluția proceselor economice fundamentale. Cea mai periculoasă formă de mutație a unei economii naționale - economia de consum - devine un scenariu din ce în ce mai probabil pentru economia noastră, care reacționează extrem de temperamental la tendințele economiei mondiale și poate fi dificil controlată pe timpuri de criză”.

Alex Oprunenco:

Avantajele sunt aparente

Directorul de programe la Centrul Analitic Independent Expert Grup, Alex Oprunenco, opinează că deși „avansul de 10 poziții atins de Moldova sună foarte

impresionant, acesta se bazează nu doar pe progres autentic la compartimentele incluse în Raportul Stimularea comerțului global elaborat de WEF”.

Astfel, „dacă am compara raportul actual (care acoperă anul 2008) și cel precedent (2007) vom observa că sa mărit numărul de țări acoperite de raport și s-a schimbat compoziția acestui indice, fiind semnificativ majorat numărul indicilor incluși în cele patru compartimente mari (accesul de piață, administrarea frontierei, infrastructura de transport și comunicații, și climatul de afaceri)”.

46 indicatori mai complecși în 2009 vs. 42 ordinare în 2008. De aceea o simplă comparație a ratingului nu cred că ne poate oferi baza pentru o analiză de substanță.

Mai rezonabil ar fi să ne uităm la un indicator derivat propus de autorii acestui Raport, și anume: avantaj și dezavantaje competitive. Prin prisma acestor indicatori Alex Oprunenco propune să fie analizate cele 4 compartimente mari.

Accesul de piață. Poziția înaltă a Moldovei este ușor explicată de caracterul formal deschis al economiei, tariful mediu fiind unul din cele mai joase din regiune. În afară de aceasta, faptul că în 2008 UE a acordat R. Moldova Preferințe Comerciale Autonome, care s-au adăugat la o serie de acorduri de comerț liber cu țările CSI, a redus semnificativ tarifele la mărfurile moldovenești exportate (ind. Tariff barriers, non-tariff barriers, Margin of Preference in Target Markets). Totodată, dezavantajul nostru este complexitatea tarifelor și tarifele înalte pentru unele produse agricole.

Situația este mai puțin optimistă la capitolul administrarea frontierei. Deși în vamă au fost implementate o serie de reforme și „pe hârtie” povara administrativă nu este foarte înaltă, costurile fnanciare și de timp înalte și percepția proastă a nivelului de corupție în cadrul serviciului vamal reprezintă dezavan-

taje majore ale Republicii Moldova la acest capitol. De fapt, acei care urmăresc cu atenție rapoartele Doing Business de Banca Mondială și Indicele de Percepție a Corupției de Transparency International (care și stau la baza indicatorilor respectivi din raportul WEF) nu trebuie să se mire – aceste rapoarte nu atestau nici un progres la acest capitol în anii precedenți.

Infrastructura de transport și comunicații. Acest indicator relevă starea extrem de proastă a Republicii Moldova. Unicele lucruri care împing Moldova în sus sunt doi indicatori relevanți mai degrabă „pe hârtie”: densitatea drumurilor asfaltate (din 2005!!!) și angajamentele GATS în sectorul de transport. În rest, atât calitatea drumurilor, infrastructurii de cale ferată și numărului pasagerilor transportați pe calea aeriană, dar și dezvoltarea sectorului de logistică, telefoniei mobile și accesului la internet nu reprezintă un avantaj pentru Moldova.

Climatul de afaceri. Iarăși, practic nici un moment de bucurie. Practic la toate capitolele Republica Moldova se evidențiază prin dezavantajele sale (cele mai evidente din care sunt ineficiența guvernului și lipsa de încredere în poliție). Moldova are avantaje doar în ceea ce privește ușurința de angajare a forței de muncă din străinătate și costurile de afaceri legate de riscul terorismului nu sunt de o mare valoare, din cauza că Moldova nu reprezintă mare interes nici pentru muncitorii de peste hotare și nici pentru teroriști.

În fine, putem să concluzionăm că majoritatea avantajelor pe care le posedă Republica Moldova sunt cele care există „pe hârtie”, în mod real comerțul internațional rămâne descurajat într-o oarecare măsură de tarife protecționiste pe unele segmente ale pieței și într-o măsură mult mai mare de subdezvoltarea infrastructurii cruciale pentru comerț (complicată și de persistența întreprinderilor quasi-statale în unele din aceste sectoare), dar și lipsa de progres sau un progres extrem de frav în ceea ce privește climatul de afaceri. Totodată, nu trebuie să uităm și de faptul că acest raport acoperă anul 2008, mai puțin atins de criza economică globală, dar și ferit de riscurile politice iminente caracteristice pentru 2009. În aceste circumstanțe, actualul avans al R. Moldova poate rămâne doar episodic.

Până la 31 iulie

Absolvenții liceelor și școlilor de cultură generală vor concura pentru a se înscrie la facultate

- admiterea va avea loc în baza mediei examenelor de bacalaureat
- eventual, concursul repetat de admitere va avea loc în perioada 6-10 august

Săptămâna curentă a fost dat startul campaniei de admitere în universitățile și colegiile din țară. Chiar dacă reprezentanții Comisiilor de admitere le recomandă tinerilor să nu se grăbească să depună dosarele din primele zile, tinerii se înghesuie pentru a se înscrie la concurs.

Solicitat de reporterul Agenției Info-Prim Neo, secretarul Comisiei de admitere de la USM, Vladimir Guțu, a declarat că „în prima zi de admitere din acest an numărul celor care aplică este mai mic comparativ cu cel din anii trecuți, însă oricum, sunt destul de mulți doritori. „Ține mai mult componenta psihologică, decât de cea rațională”, a explicat acesta faptul că tinerii se înghesuie să depună actele din prima zi, deși au la dispoziție 2 săptămâni pentru aceasta.

„În opinia mea, actele trebuie depuse în a treia, a patra zi sau chiar pe ultima sută de metri, pentru a studia numărul de locuri vacante, numărul de cereri depuse”, a spus acesta, precizând că oamenii le este foarte greu de explicat acest lucru”.

În anul curent, candidații vor fi îns-

criși la facultate în baza rezultatelor înregistrate la examenele de bacalaureat sau de absolvire a școlii medii de cultură generală, în ordinea descrescătoare a mediei de concurs a candidatului, în limita numărului de locuri stabilite pentru fiecare specialitate. Candidații la admitere, deținători ai atestatului de studii medii de cultură generală vor fi admiși la facultate în baza acelorași condiții. Totuși, ei vor trebui să învețe cu un an mai mult, iar după primul an de facultate, în mod obligatoriu, vor susține examene de bacalaureat.

Conform procedurii de admitere, tinerii au posibilitatea de a opta, în momentul depunerii dosarului, pentru 3 specialități.

Rezultatele concursului de admitere vor fi anunțate la 5 august. În cazul în

Vladimir GUȚU, secretarul Comisiei de admitere de la USM, în prima zi de admitere din acest an numărul celor care aplică este mai mic comparativ cu cel din anii trecuți, însă oricum, sunt destul de mulți doritori. În opinia mea, actele trebuie depuse în a treia, a patra zi sau chiar pe ultima sută de metri, pentru a studia numărul de locuri vacante, numărul de cereri depuse.

care vor rămâne locuri nesolicitate, în perioada 6 - 10 august, va fi organizat un concurs de admitere repetat.

Și în anul curent se menține cota de 15 la sută din locuri cu finanțare buge-

tară, pentru: copiii orfani; copiii invalizi de gradele I și II; copiii cu deficiențe fizice și senzoriale; copiii ai căror ambii părinți sunt invalizi; absolvenții școlilor din localitățile de est ale republicii. De ase-

menea, premianții olimpiadelor internaționale și naționale vor beneficia de facilități la înmatriculare în instituțiile de învățământ superior.

Foto: BASA-press

Pentru anul de studii 2009-2010

Guvernul României a acordat 2590 de locuri în licee și universități pentru tineri din Republica Moldova

admiterea se încheie la 27 iulie

Vineri, 17 iulie, a început înscrierea tinerilor din Republica Moldova care doresc să facă studii liceale, universitare sau postuniversitare în instituții de învățământ din România. Campania de admitere va dura până la 27 iulie, iar dosarele pot fi depuse la sediul Ambasadei României din Chișinău sau la Iași, la Comisia de înscriere a Inspectoratului Școlar Județean.

Pentru anul de studii 2009-2010, Guvernul României oferă tinerilor din Republica Moldova 2500 de burse, dintre care 950 de locuri sunt pentru licee și 1100 pentru universități.

Admiterea în licee

Astfel, cele **950 de locuri liceale** vor fi repartizate în felul următor:

- 750 de locuri cu bursă pentru absolvenți ai studiilor gimnaziale** din Republica Moldova – promoția anului 2008-2009, din care 70 de locuri cu bursă pentru tinerii din raioanele de est ale Republicii Moldova;

- 50 de locuri cu bursă pentru absolvenți ai clasei a VIII-a** din România promoția anului 2008 - 2009;

- 150 de locuri fără bursă** pentru cetățeni ai Republicii Moldova care doresc să-și continue studiile în România și nu se încadrează într-una din categoriile de mai sus. Aceste locuri se acordă la propunerea inspectoratelor școlare județene.

Depunerea individuală a dosarului de concurs se face astfel:

1) Pentru absolvenți ai clasei a VIII-a din România: la Comisia de înscriere a

Inspectoratului Școlar Județean Iași, care va funcționa la Liceul

„Mihai Eminescu” din Iași – strada Mihail Kogălniceanu nr. 10 sau la sediul Ambasadei României de la Chișinău.

2) Pentru absolvenți de studii gimnaziale din alte state: la sediul Ambasadei României de la Chișinău.

Admiterea în universități

Pentru anul universitar 2009 - 2010 au fost alocate tinerilor de etnie română din Republica Moldova, pentru studii de licență:

- 300 de locuri cu bursă pentru absolvenți de liceu** cu diplomă de bacalaureat din România;

- 700 de locuri cu bursă și 100 fără bursă**, pentru absolvenți de liceu cu diplomă de bacalaureat din Republica Moldova, din care 70 de locuri cu bursă pentru absolvenți ai liceelor cu predare în limba română din raioanele de Est ale Republicii Moldova.

Depunerea individuală a dosarului de concurs, în funcție de situația în care se găsește, se face astfel:

1) Absolvenții de liceu cu diplomă de bacalaureat din România și absolvenții de liceu cu diplomă de bacalaureat din Republica Moldova cu studii parțiale de liceu în România (minim 2 ani de studii) se înscriu direct la universitățile din România, care organizează concurs de admitere, pe locurile repartizate, în aceleași condiții ca și cetățenii români;

2) Absolvenții de liceu cu diploma de bacalaureat din Republica Moldova, cu studii liceale complete în Republica Moldova depun dosarul la Ambasada României din Chișinău, în perioada 17 iulie - 27 iulie 2009.

Studii postuniversitare

De asemenea, guvernul României a alocat la nivel global pentru toți etnicii români, un număr de **123 de locuri cu bursă și 230 de locuri fără bursă, pentru studii de masterat**. Pentru stu-

diile de doctorat au fost alocate pentru toți etnicii români, un număr de 40 de locuri cu bursă și 20 de locuri fără bursă.

Admiterea la studii de masterat și doctorat se face prin concurs, organizat de către universități, în aceeași perioadă și condiții cu candidații români, în conformitate cu criteriile elaborate de fiecare instituție de învățământ superior, pe locurile repartizate pentru etnicii români.

! Dosarele pot fi depuse, în perioada 17-27 iulie, la sediul Ambasadei României de la Chișinău sau la Comisia de înscriere a Inspectoratului Școlar Județean Iași, care va funcționa la Liceul „Mihai Eminescu” din Iași – strada Mihail Kogălniceanu nr. 10.

Regiunea ta. Ziarul tău. Agromediainform.

POȘTA MOLDOVEI

Prețuri de abonare (lei)

PM 21948

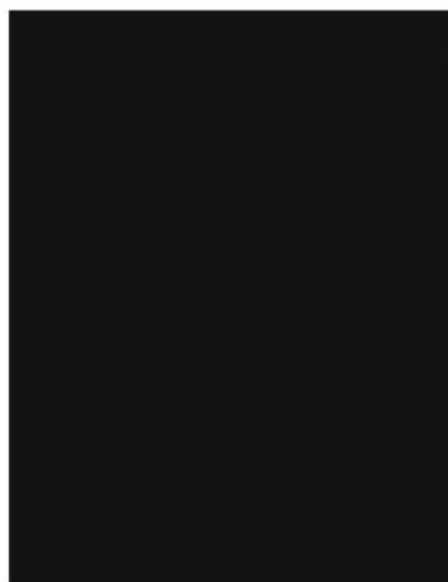
6 luni
48

Abonamente la ziarul
Agromediainform pot
fi perfectate în toate
oficiile poștale sau la
adresa redacției,
Chișinău,
bd. Ștefan cel Mare,
123 „V”

În fiecare ediție veți găsi informații veridice și complete care vor fi de folos la inițierea sau dezvoltarea afacerilor, identificarea noilor parteneri și a piețelor de desfacere. Vor fi oferite recomandări ale specialiștilor pentru diverse situații cu care se confruntă producătorii agricoli, informații despre politicile statului și cele europene în domeniul agriculturii și a afacerilor rurale etc.

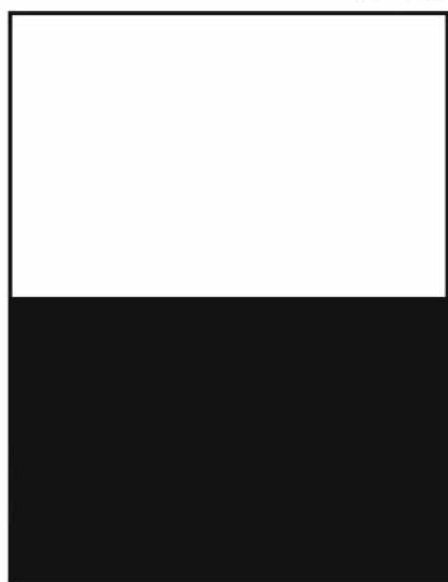

Tarife publicitate

1 pagină: 270 x 390 mm

Interior: 5200 lei
Ultima: 7300 lei

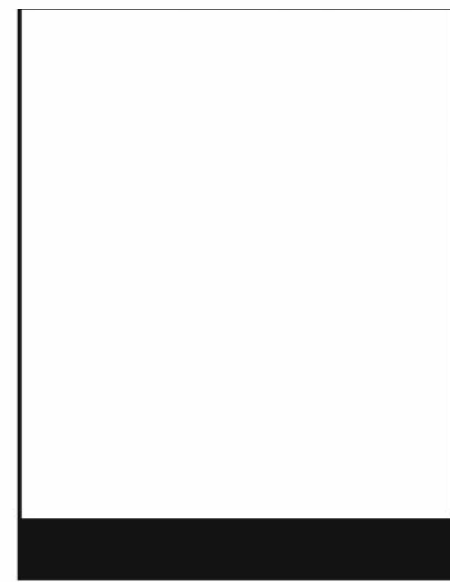
1/2 pagină: 270 x 195 mm

Interior: 2600 lei
Ultima: 3600 lei

1/4 pagină: 135 x 195 mm

Interior: 1300 lei
Ultima: 1800 lei

1/13 pagină: 270 x 30 mm

Interior: 400 lei
Ultima: 560 lei
În fiecare pagină: 4400 lei

Inserturi publicitare: pliante, broșuri etc.

1 leu bucata / pentru o apariție

În cazul mai multor apariții: 0,5 lei / bucata

Pentru calcularea altor module se va utiliza prețul pentru
1 centimetru pătrat de suprafață:

1 cm²: 10 lei - prima pagină
7 lei - ultima pagină
5 lei - paginile interioare

Reduceri:

5 % din suma totală - 3 apariții
10 % din suma totală - 5 apariții
20 % din suma totală - 10 și mai multe apariții

- Doriți să începeți o afacere în domeniul agricol și nu știți în ce domeniu să investiți?
- Doriți să extindeți afacerea existentă și nu sunteți siguri de unde puteți lua credit?
- Doriți să obțineți preț bun pentru producția crescută cu multă muncă?
- Doriți să fiți la curent cu noutățile din Moldova și regiune?

Ziarul „Agromediainform” este ceea ce aveți nevoie!

Ziarul poate fi abonat în toate oficiile ÎS Poșta Moldovei și la redacție, (+37322) 235698

Regiunea ta. Ziarul tău. Agromediainform.

Departamentul Publicitate și Abonare Agromediainform

Tel.: (+373 22) 235698, GSM: (+373) 69328884 E-mail: publicitate@agroinform.md

La pregătirea ediției curente a ziarului au fost folosite informații ale agențiilor BASA-press, Info-Prim Neo, Omega

AGRO
inform

Publicație Periodică a Federației
Naționale a Agricultorilor din Moldova
“AGROinform”

Redactor-șef: Alexandru GÎSCĂ
Maketare: Gaby LUCHÎȚA

Adresa redacției: MD-2004, Chișinău,
bd. Ștefan cel Mare, 123 V.
Tel.: 23-56-98
e-mail: publicitate@agroinform.md
www.agroinform.md, www.agravista.md

Comanda nr. 1462

Tiparul executat PRAG-3

* OFERTE

Produs	Cantitate	Descrierea companiei:
Ardei dulce	2 tone	Glodeanu Anatolie Ungheni, s. Manoilești, Tel.: (236) 73253, 0795 50647
Ardei iute	300 kg	Vladei Ion Ungheni, s.Chirileni, Tel.: 069171801
Baloji de lucernă	4 000 bucăți	Socoliuc Mihail Râșcani, s.Vărătic, Tel.: (256-2-45-84, 067193924
Brânză de vaci	nelimitat	Braga Andrei Căușeni, Cârnațenii-Noi, Tel.: 079781796
Brânză de vaci	nelimitat	Voronco Lidia Căușeni, s. Cârnațenii-Noi, Tel.: (243) 23763
Carne de pre-peliță	300 kg	Bernic Pavel Ungheni, s. Petrești, Tel.: (236) 42674, 069371345
Castraveți	20 tone	Agroplant Prim Fălești, s.Sărata Nouă, Tel.: (259) 64 457, 068525144
Castraveți	5 tone	Goju Lilia Fălești, Tel.: 079000278
Castraveți	3 tone	Vladei Ion Ungheni, s.Chirileni, Tel.: 069171801
Castraveți	2 tone	Strungaru Nicolae Ungheni, s. Chirileni, Tel.: (236) 75207, 069357289
Castraveți	1 tonă	Turtureanu Iurie Ungheni, s. Bușila, Tel.: (236) 75400, 75335
Combină CPS-5G	1 unitate	Panuța Petru Căușeni, s. Zaim, Tel.: (243) 72441
Dovlecei	1 tonă	Strungaru Nicolae Ungheni, s. Chirileni, Tel.: (236) 75207, 069357289
Făină de porumb	nelimitat	Doibani Anatolie Căușeni, s.Baimaclia, Tel.: 067269147
Făină de grâu	100 tone	Brut Grup Drochia, Tel.: (252) 27032, 079644700
Freză pentru livadă	1 unitate	Socoliuc Mihail Râșcani, s.Vărătic, Tel.: (256) 2-45-84, 067193924
Frîșcă	nelimitat	Braga Andrei Căușeni, Cârnațenii-Noi, Tel.: 079781796
Frîșcă	nelimitat	Voronco Lidia Căușeni, s. Cârnațenii-Noi, Tel.: (243) 23763
Grâu alimentară	2000 tona	Rotari Nicolai Glodeni, s.Fundurii Vechi, Tel.: (249) 73297, 73236, 079451498
Grâu	700 tone	Mironic Nicolai Glodeni, s.Fundurii Noi, Tel.: (249) 70665, 069905066
Grâu	400 tone	SRL "Cajbeanca" Glodeni, s. Cajba, Tel.: (249) 52359, 52205, 069023716
Grâu furajer	300 tone	Brînzani Agro Telenestî, s.Brînzani, Tel.: (235) 70-3-49
Grâu alimentară	50 tona	Vitim Agro Fălești, s.Bocani, Tel.: (259) 93066, 0 682 39498
Grâu	40 tone	SRL "Ghilețchi-Miralia" Glodeni, s.Dușmani, Tel.: 069558728
Grâu	20 tone	GT Viorica Munteanu Râșcani, s.Zaicani, Tel.: (256) 24584, (256) 72434, Fax: (256) 24584,
Grâu	14 tone	Pînzari Zinaida Glodeni, s.Hîjdieni, Tel.: (249) 52015

Produs	Cantitate	Descrierea companiei:
Grâu	8 tone	SRL "Bitic agro" Glodeni, s. Brînzani, Tel.: (249) 77223, 77224, 069370898
Iepuri mici	40 animale	Popov Vitalie Căușeni, Tel.: (243) 23763, 069904980
Mazăre	3 tone	Gîrlea Andrei r. Rezina, Tel.: (254) 21115, 0691 48537
Mere	300 tone	Agro-Pompa Prim Fălești, s. Pompa, Tel.: (259) 76 5 30, 0 795 59 232
Miei	animale	Mihai Grigore Orhei, s Cucuruzeni, Tel.: (235) 66408, 079611420
Orz	500 tone	Gîrlea Andrei r. Rezina, Tel.: (254) 21115, 069148537
Orz	300 tone	Mironic Nicolai Glodeni, s.Fundurii Noi, Tel.: (249) 70665, 069905066
Orz	100 tone	Brînzani Agro Telenestî, s.Brînzani, Tel.: (235) 70-3-49
Orz	80 tone	SRL "Bitic agro" Glodeni, s. Brînzani, Tel.: (249) 77223, 77224, 069370898
Orz	15 tone	SRL "Cajbeanca" Glodeni, s. Cajba, Tel.: (249) 5235952205, 069023716
Orz	10 tone	SRL "Ghilețchi-Miralia" Glodeni, s.Dușmani, Tel.: 069558728
Ouă de prepeliță	5 000 bucăți	Bernic Pavel Ungheni, s. Petrești, Tel.: (236) 42674, 0 693 71345
Piersici	nelimitat	Popov Vitalie Căușeni, Tel.: (243) 23763, 069904980
Piersici	nelimitat	Cerniciuc Gherghie Căușeni, Tel.: (243) 23763, 22984
Piersici	nelimitat	Ciuhnenco Vasile Căușeni, s. Ursoaia, Tel.: (243) 23763
Piersici	nelimitat	Mungiu Veaceslav Căușeni, s.Tanatori, Tel.: (243) 23763
Piersici	nelimitat	Agapii Nicolai Căușeni, s.Ursoaia, Tel.: (243) 42320
Piersici	nelimitat	Gogu Gheorghe Căușeni, Tel.: (243) 23854, 23763
Persici	nelimitat	Sîrbu Ion Căușeni, s. Ursoaia, Tel.: (243) 23673
Persici	nelimitat	Smatoc Neculae Căușeni, s.Ursoaia, Tel.: (243) 23763, 22984
Presă pentru balotat	1 unitate	Socoliuc Mihail Râșcani, s.Vărătic, Tel.: (256) 2-45-84, 067193924
Porumb	10 tone	Grejdian Eugenia Glodeni, Tel.: (249) 24904, 069146610
Produse de morărit	5 tone	Prodaniuc Feodora Glodeni, s.Petrunea, Tel.: (249) 26724
Puiet de măr	31 000 bucata	Socoliuc Mihail Râșcani, s.Vărătic, Tel.: (256) 2-45-84, 067193924
Puiet de prun	15000 bucata	Socoliuc Mihail Râșcani, s.Vărătic, Tel.: (256) 2-45-84, 067193924
Purcel de rasă	100 animale	Sergio & JCM Drochia, s.Gribova, Tel.: 068773406
Rapiță	200 tone	Agro-SZM Drochia, Tel.: (252) 2 35 07

Produs	Cantitate	Descrierea companiei:
Rapiță	200 tone	Brînzani Agro Telenesti, s.Brînzani, Tel.: (235) 70-3-49
Tărâte de grâu	150 tone	Brut Grup Drochia, Tel.: (252) 27032, 079644700
Tractor T70	3 bucata	Brut Grup Drochia, Tel.: (252) 27032, 079644700
Tractor T150	1 bucata	Brut Grup Drochia, Tel.: (252) 27032, 079644700
Tractor IUMZ	1 bucata	Brut Grup Drochia, Tel.: (252) 27032, 079644700
Încărcător de sieclă	1 bucata	Brut Grup Drochia, Tel.: (252) 27032, 079644700
Roșii	nelimitat	Giurgești Agro Orhei, s.Zorile, Tel.: (235) 69530, 0 794 05280
Roșii	nelimitat	Ionel Petru Nisporeni, s.Bălăurești, Tel.: (264) 48249, 23857, 069926550
Roșii	10 tone	Veșca Sergiu r. Telenestî, s. Budăi, Tel.: (258) 63225, 069260378,
Roșii	1 tonă	Turtureanu Iurie Ungheni, s. Bușila, Tel.: (236) 75400, 75335
Unt	nelimitat	Braga Andrei Căușeni, Cârnațenii-Noi, Tel.: 079781796
Unt	nelimitat	Voronco Lidia Căușeni, s. Cârnațenii-Noi, Tel.: (243) 23763
Varză	nelimitat	Popov Vitalie Căușeni, Tel.: (243) 23763, 069904980
Varză	3 tone	Macovei Ion Glodeni, s. Cajba, Tel.: (249) 52454

* CERERI

Produs	Cantitate	Descrierea companiei:
Ardei dulce	10 tone	Trofin Eugeniu Nisporeni, Tel.: 069488431
Caise	20 tone	Bostan Semion Strășeni, s. Trușeni, Tel.: 069139788
Caise	15 tone	Olaru Anatol Chișinău, Tel.: (22) 497597, 069122350
Castraveți	10 tone	Trofin Eugeniu Nisporeni, Tel.: 069488431
Grâu alimentară	200 tone	Brut Grup Drochia, Tel.: (252) 27032, 079644700
Mere	20 tone	Bostan Semion Strășeni, s. Trușeni, Tel.: 069139788
Piersici	15 tone	Olaru Anatol Chișinău, Tel.: (22) 497597, 069122350
Presă de balotat în rulouri	1 unitate	Gîrlea Andrei or. Rezina, Tel.: (254) 21115, 0 691 48537
Porumb	nelimitat	Doibani Anatolie Căușeni, s.Baimaclia, Tel.: 067269147
Roșii	nelimitat	Trofin Eugeniu Nisporeni, Tel.: 069488431
Roșii	20 tone	Bostan Semion Strășeni, s. Trușeni, Tel.: 069139788
Roșii	15 tone	Olaru Anatol Chișinău, Tel.: (22) 497597, 069122350

* Preț negociabil

Mai multe oferte
și cereri găsiți pe

www.agravista.md